

HU
C

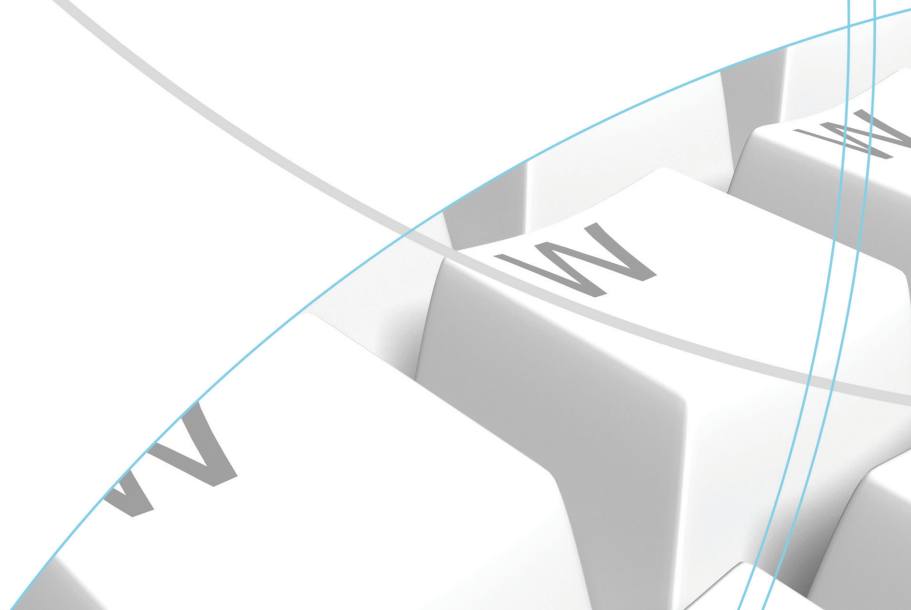
Hrvatski
ured za
osiguranje

Bilten

br. 8 / svibanj 2013. / ISSN 1847-9251

Tema broja:

Online osiguranja u Europi
„pobjeđuju“ u ekonomskoj krizi

Bilten

dvobroj / svibanj 2013.

Izdavač: Hrvatski ured za osiguranje
Glavni urednik: mr.sc. Hrvoje Pauković
Tajnica: Tanja Stahuljak
Uređivački odbor: Snježana Bertonecelj
prof.dr.sc. Marijan Ćurković
Mladenka Grgić
mr.sc. Josip Kereta
dr.sc. Jakša Krišto
Igor Pureta, MBA
dr.sc. Damir Zorić
mr. Tatjana Račić Žlibar

Dizajn: Neven Klobučar

Adresa Uređivačkog odbora:

Hrvatski ured za osiguranje
Martićeva 73
10000 Zagreb

Tel.: +385 1 46 96 600
Fax: +385 1 46 96 660
Web: <http://www.huo.hr>
Kontakt: huo@huo.hr

Tisak: GRAFO IDEA d.o.o.
Naklada: 300 primjeraka

Hrvatski ured za osiguranje Bilten objavljuje dvomjesečno, a namijenjen je prvenstveno informiranju članova Hrvatskog ureda za osiguranje.

Hrvatski ured za osiguranje je prikupio podatke s referentnih izvora ili od društava za osiguranje, ali ne jamči niti preuzima odgovornost za njihovu potpunu točnost. Podaci izneseni u Biltenu se izdaju u informativne svrhe i ni na koji način ne predstavljaju poziv na donošenje poslovnih odluka. Molimo korisnike Biltena da prilikom korištenja podataka obavezno navedu izvor.

Bilten br. 8

dvobroj / svibanj 2013.

Sadržaj

- 06 Kretanja u gospodarskom i financijskom sustavu
- 10 Tržište osiguranja u europskim zemljama
- 15 Tržište osiguranja u Republici Hrvatskoj
- 20 Online osiguranja u Europi „pobjeđuju“ u ekonomskoj krizi
- 25 Mirovinska reforma u Republici Hrvatskoj
- 27 Vijesti iz EU, Insurance Europe, CoB
- 46 Iz rada Hrvatskog ureda za osiguranje
 - 62 Izvod iz važnijih okružnica
- Aktivnosti
- 68 Aktivnosti Ureda zelene karte
 - 68 Izvod iz važnijih okružnica
- 71 Aktivnosti Pravobraniteljstva za djelatnost osiguranja
 - 71 Izvod iz važnijih okružnica
- 79 Aktivnosti Centra za edukaciju djelatnika u osiguranju pri Hrvatskom uredu za osiguranje – CEDOH
- 83 Kalendar događanja

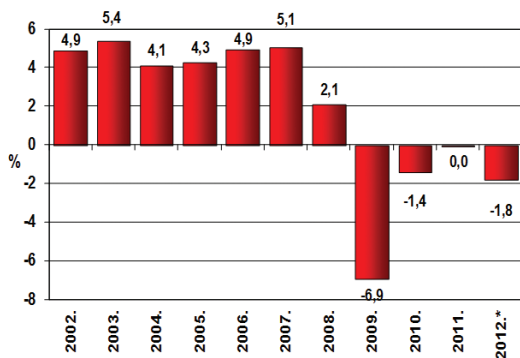
Kretanja u gospodarskom i financijskom sustavu

Realna stopa rasta bruto domaćeg proizvoda (BDP) u Republici Hrvatskoj u 2012. godini iznosila je -2,0%. U 2012. godini BDP je zabilježio pad u svim tromjesečjima, u prvom je iznosio -1,1%, drugom -2,5%, trećem -1,9% i četvrtom -2,3% u odnosu na isto razdoblje prethodne godine. Prognoze kretanja realne stope rasta BDP-a za 2013. iznose -0,4% (PBZ) i -0,5% (EIZ i RBA). U 2014. godini očekivanja su rasta BDP-a od 1,0% (RBA) i 1,2% (EIZ).

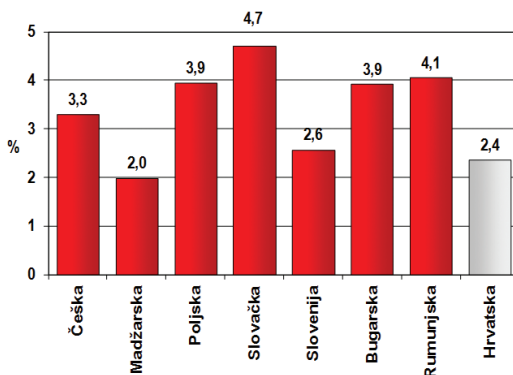
Uspoređujući Republiku Hrvatsku sa zemljama usporedivih značajki po prosjeku godišnjih stopa rasta BDP-a u razdoblju od 2001. do 2011. godine, Republika Hrvatska uz Mađarsku ostvaruje najnižu stopu rasta od 2,4% (Mađarska 2,0%). U istom razdoblju Slovenija je ostvarila neznatno višu stopu od 2,6%, Češka 3,3%, a više stope ostvarile su Poljska i Bugarska 3,9%, Rumunjska 4,0% te najvišu Slovačka 4,7% (HNB).

Stope promjene realnog BDP-a, Republika Hrvatska i zemlje usporedivih značajki

Republika Hrvatska

Zemlje usporedivih značajki, prosjek godišnjih stopa u razdoblju od 2001. do 2011.

*Podaci za siječanj – rujan 2012.

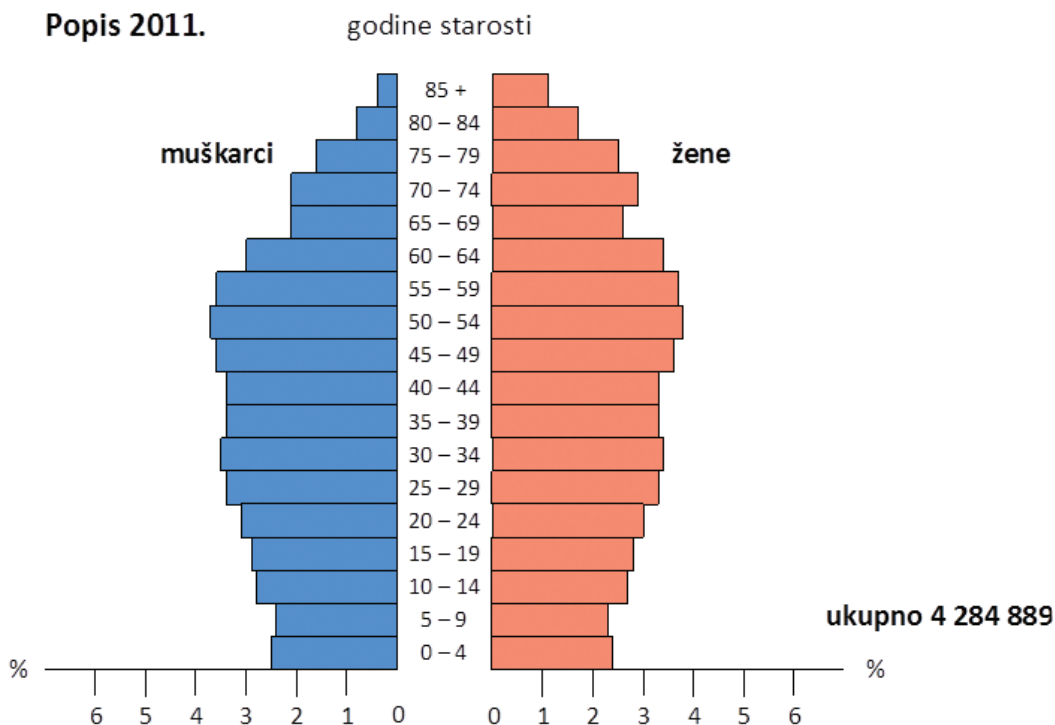
Izvor: DZS, Mjesečno statističko izvješće, br. 1, 2012.

Državni zavod za statistiku obavio je rezultate Popisa stanovništva, kućanstava i stanova u Republici Hrvatskoj 2011. godina, provedenog u razdoblju od 1. do 28. travnja 2011. godine, prema stanju na dan 31. ožujka 2011. godine. Prema rezultatima Popisa, Republika Hrvatska broji 4.284.889 stanovnika od čega su 2.218.554 žene (51,78%), a 2.066.335 (48,22%) muškarci. Najviše stanovnika je u Gradu Zagrebu 790.017, Splitsko-dalmatinskoj županiji 454.798, Zagrebačkoj županiji 317.606, Osječko-baranjskoj 305.032 i Primorsko-goranskoj 296.195, a najmanje u Ličko-senjskoj 50.927 i Požeško-slavonskoj županiji 78.034 stanovnika.

Prosječna starost stanovništva prema Popisu 2011. je 41,7 godina, 39,9 muškaraca, a 43,4 žena. Prema prethodnom popisu 2001., premda je metodologija zabilježila promjene, prosječna starost stanovništva je iznosila 39,3 godine, 37,5 muškaraca i 41,0 žena. Prema popisu 1991. prosječna starost je iznosila 37,1 godinu, 35,4 muškarca i 38,7 žena.

Prema Popisu 2011. kontingent radno sposobnog stanovništva (15 do 64 godine) iznosi 2.873.828, stanovništva sa 65 i više godina je 758.633, a stanovništva mlađeg od 14 godina 652.428 (DZS).

Demografska piramida stanovništva u Republici Hrvatskoj

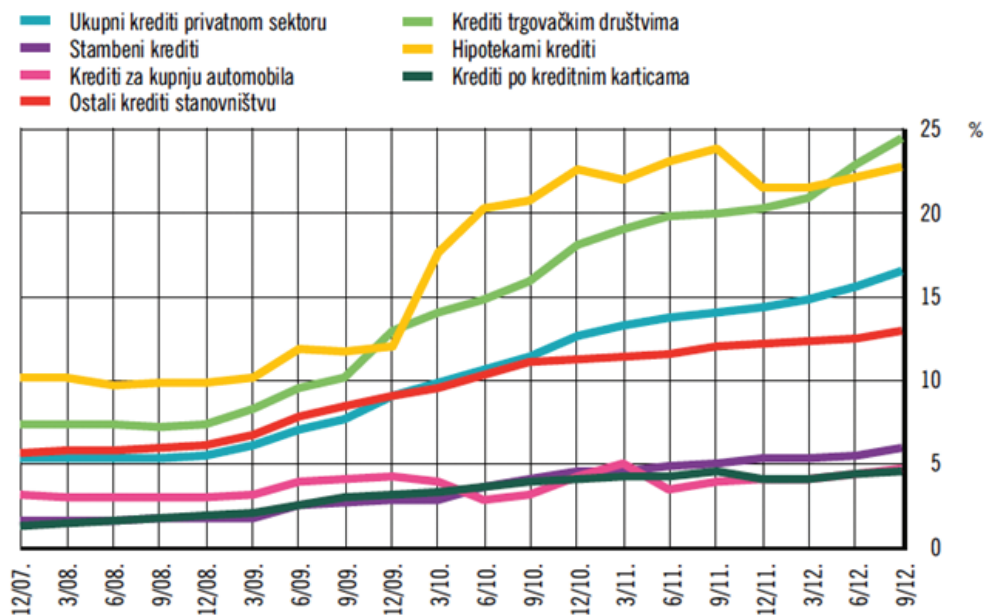

Izvor: DZS, Rezultati popisa stanovništva, kućanstava i stanova 2011

U rujnu 2012. započelo je trgovanje *strukturiranim vrijednosnim papirima (certifikatima)* na **Zagrebačkoj burzi**, čime je prvi put na Burzi omogućena trgovina novom vrstom instrumenta, a riječ je i o prvim vrijednosnim papirima primljenima na Inozemnu multilateralnu trgovinsku platformu (MTP) te o prvom stranom izdavatelju na Zagrebačkoj burzi (ZSE). Strukturirani financijski instrumenti (certifikati) izdani su od strane financijskih institucija (banaka), čija cijena ovisi o kretanju cijene temeljnog instrumenta te o uvjetima isplate koji su unaprijed definirani od strane izdavatelja. Temeljni instrumenti mogu biti: burzovni indeksi, dionice, košarice dionica, valute, plemeniti metali (zlat, srebro i dr.), energenti (nafta, električna energija, plin i dr.) i roba (pšenica, kukuruz, kakao, kava, šećer...) i dr. (više u ZSE, *Strukturirani vrijednosni papiri*).

Pod utjecajem financijske i gospodarske krize raste udjel loših kredita u ukupnim kreditima banaka u Republici Hrvatskoj. Udjel loših kredita privatnom sektoru na kraju rujna 2012. dosegnuo je 16,5%, pri čemu se za kredite stanovništvu popeo na 9,4%, a za poduzeća na 24,4%. Udjel loših kredita na kraju ožujka 2012. iznosio je gotovo 15%, 8,7% za kredite stanovništvu i 20,8% za kredite poduzećima (HNB, *Financijska stabilnost*). Stopa adekvatnosti jamstvenog kapitala banka na kraju rujna 2012. iznosila je 20,48% što ukazuje na dobru kapitaliziranost bankovnog sustava (HNB).

Udjel loših u ukupnim kreditima

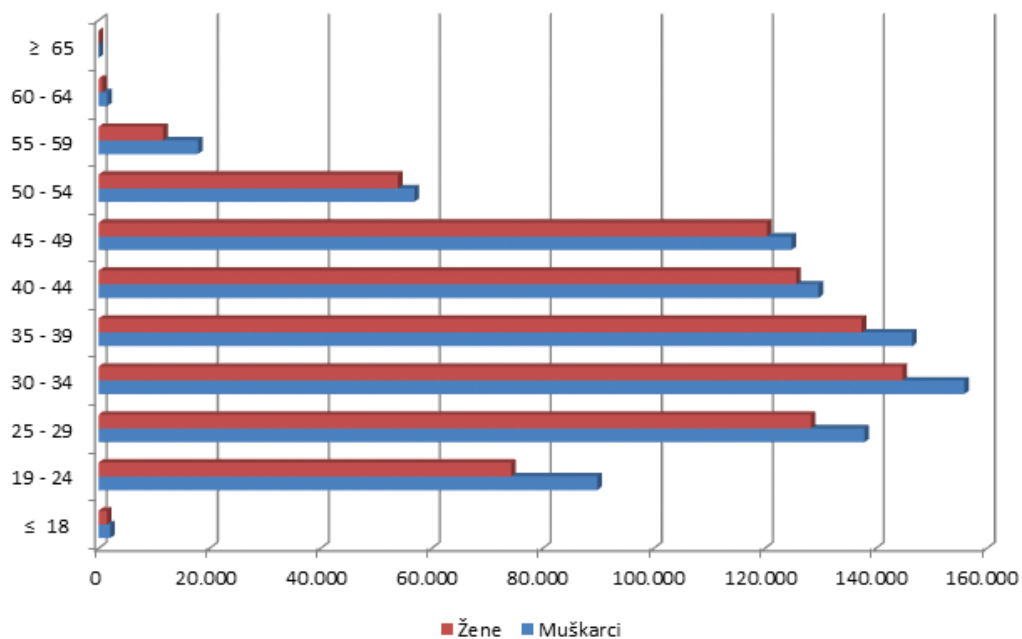

Izvor: HNB, *Financijska stabilnost* br. 9, srpanj 2012.

Prema podacima HANFA-e na kraju ožujka 2013. imovina obveznih mirovinskih fondova iznosila je 53.625 mil. HRK, imovina otvorenih dobrovoljnim mirovinskih fondova 2.073 mil. HRK, a imovina zatvorenih dobrovoljnih mirovinskih fondova 466 mil. HRK. Navedenu imovinu činila su 4 obvezna mirovinska fonda, 6 otvorenih i 17 zatvorenih dobrovoljnih mirovinskih fondova. U istom razdoblju, obvezni mirovinski fondovi brojili su 1.661.896 članova, otvoreni 194.408, a zatvoreni dobrovoljni mirovinski fondovi 23.403 članova.

Strukturu članova obveznim mirovinskih fondova prema spolu čini 863.270 (51,94%) muškaraca i 798.626 (48,06%) žena. Prema dobnoj strukturi najveći je udjel članova populacije između 30-34 godine 300.732 (18,10%), 35-39 godina 284.002 (17,09%), članova između 25-29 godina 266.250 (16,02%), članova između 40-44 godine 255.346 (15,36%). Članova populacije između 55 i 59 godina je 29.547 (1,78%), a članova između 60 i 64 godine 2.275 (0,14%).

Struktura članova obveznih mirovinskih fondova prema dobi i spolu, ožujak 2013.

Izvor: HANFA, Mjesečni izvještaj, ožujak 2013.

Tržište osiguranja u europskim zemljama

Izabrani podaci tržišta osiguranja u europskim zemljama

Ukupna europska premija osiguranja (zemlje Insurance Europe) iznosila je na kraju 2011. godine 1.074 mlrd. Eura. Prema tromjesečnim stopama rasta premije životnog i neživotnog osiguranja u izabranim zemljama Europske unije ne razlučuje se jedinstveno i jednoznačno kretanje. Pri- kazane stope ukazuju na promjenjivu i šaroliku situaciju na europskim osigurateljnim tržištima.

Stope rasta premije osiguranja u izabranim europskim zemljama

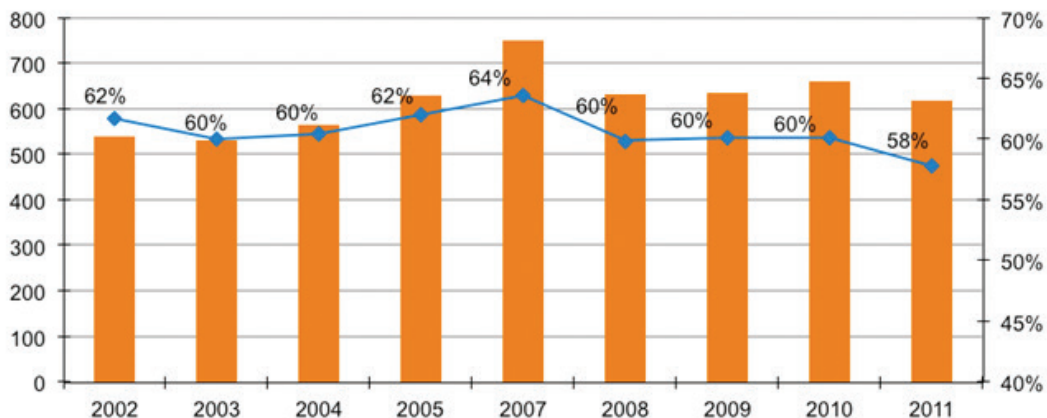
		Q1_2012/ Q1_2011	Q2_2012/ Q2_2011	Q3_2012/ Q3_2011	Q4_2012/ Q4_2011
Austrija	Životno	-7,0%	-8,5%	-5,1%	-6,5%
	Neživotno	2,5%	2,6%	2,9%	1,2%
Češka	Životno	-13,2%	13,5%	4,7%	4,1%
	Neživotno	-2,9%	0,9%	-3,8%	-1,1%
Njemačka	Životno	-0,2%	-2,1%	1,2%	3,2%
	Neživotno	0,0%	4,8%	3,5%	-
Mađarska	Životno	4,2%	-19,1%	-9,5%	-13,0%
	Neživotno	0,3%	-1,7%	-3,6%	-9,7%
Italija	Životno	-20,8%	-1,8%	-5,6%	9,1%
	Neživotno	-1,2%	-2,2%	-3,0%	-3,9%
Poljska	Životno	25,3%	12,6%	-3,7%	26,7%
	Neživotno	12,5%	5,1%	-0,6%	2,7%
Slovenija	Životno	-13,2%	-14,2%	-13,2%	-6,7%
	Neživotno	1,2%	-5,1%	-0,9%	0,9%

Izvor: Insurance Europe

Ukupna premija **životnog osiguranja** europskih zemlja (zemlje Insurance Europe) na kraju 2011. iznosila je 617,8 mlrd. Eura sa stopom pada premije od 6,4%. Zemlje s najvišom premijom osiguranja bile su Velika Britanija sa 149,4 mlrd. Eura, Francuska 124,5 mlrd. Eura i Njemačka 83,2 mlrd. Eura.

Ove zemlje zajedno su imale u 2011. ukupni tržišni udjel u europskoj premiji osiguranja od 61%. Premija životnog osiguranja imala je udjel u ukupnoj europskoj premiji osiguranja u 2011. od 57,8%. Premija investicijskog životnog osiguranja na razini europskih zemalja činila je 17,8% premije životnog osiguranja (Insurance Europe).

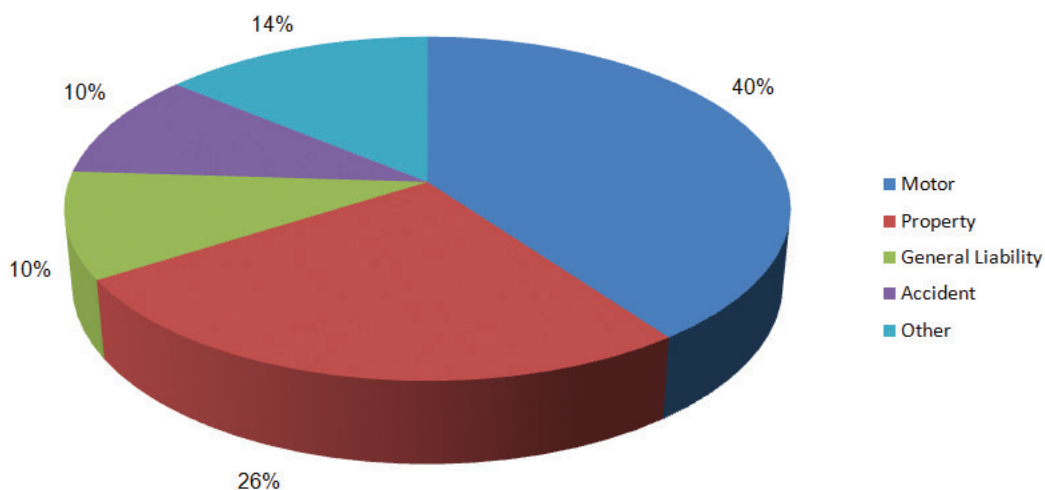
Premija životnog osiguranja i udjel životnog osiguranja u ukupnoj premiji u Europi (u mlrd Eura i %)

Izvor: Insurance Europe

Strukturu premije **neživotnog osiguranja** (isključeno zdravstveno osiguranje) na kraju 2011. činilo je osiguranje motornih vozila s udjelom od 40%, osiguranje imovine s 26%, opća odgovornost 10%, nezgoda također 10% i ostala neživotna osiguranja 14%.

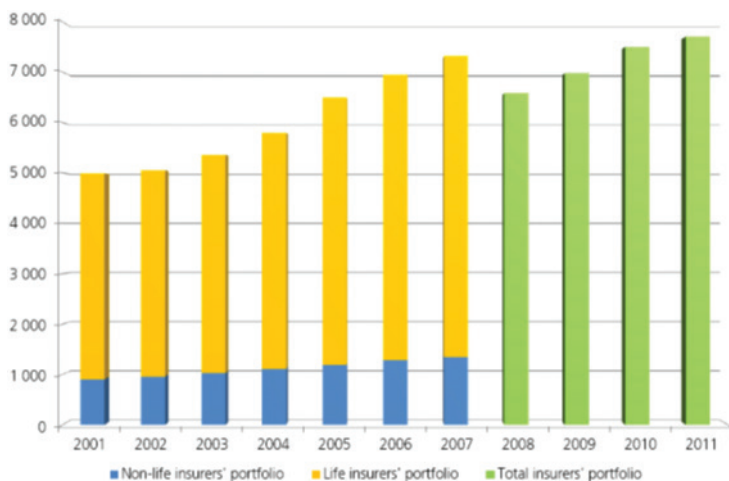
Struktura premije europskog neživotnog osiguranja, 2011.

Izvor: Insurance Europe

Ulaganja europskih osiguratelja na kraju 2011. godine, prema podacima Insurance Europe iznosila su više od 7.700 mlrd. Eura. Ulaganja europskih osiguratelja pod utjecajem su prvenstveno ulaganja pričuva životnog osiguranja s udjelom od preko 80%. Na kraju 2010. strukturu ulaganja europskih osiguratelja činile su obveznice s 41% udjela, dionice i ostali instrumenti varijabilnog prinosa 33% i krediti s 11%, ulaganja u nekretnine 3% i depoziti u kreditnim institucijama 2%.

Stope rasta premije osiguranja u izabranim europskim zemljama

Izvor: Insurance Europe

Na europskom tržištu osiguranja na kraju 2011. poslovalo je oko 5.500 društava za osiguranje, koja su izravno zapošljavala oko 950 tisuća zaposlenika i posredno dodatnih oko milijun zaposlenika kao posrednika i zastupnika u osiguranju. Pokazatelji koncentracije europskog tržišta osiguranja ukazuju na veću koncentriranost tržišta životnog osiguranja nego neživotnog mjereno pokazateljima koncentracije udjela 5, 10 i 15 najvećih društava za osiguranje na tržištu.

Pokazatelji koncentracije na razini ukupnog europskog tržišta životnog osiguranja na kraju 2010. iznosili su za udjel premije 5 najvećih 58%, 10 najvećih 81,3% i 15 najvećih 90,6% ukupne premije životnog osiguranja.

Za europsko tržište neživotnog osiguranja ovi pokazatelji iznose, udjel premije 5 najvećih 55,1%, 10 najvećih 74,3% i 15 najvećih 82,5% ukupne premije neživotnog osiguranja.

U odnosu na 2001. godinu svi pokazatelji koncentracije i za životno i neživotno osiguranje su povećani, što ukazuje na okrupnjavanje i konglomerizaciju tržišta osiguranja.

Najveća osigurateljna grupa po premijskom prihodu na europskom tržištu osiguranja na kraju 2010. bila je AXA s premijskim prihodom od 85 mlrd. Eura i ulaganjima od 568 mlrd. Eura. Najvećih pet osigurateljskih grupa u Europi čine još Generali, Allianz, Aviva i Zurich.

Tablica 3: Dvadeset najvećih osigurateljskih grupa u Europi, 2010. (u mil. Eura i %)

	Osigurateljna grupa	Premijski prihod	Udjel europskog tržišta u ukupnoj premiji	Ulaganja
1	Axa	84.946	55,3%	567.471
2	Generali	73.188	93,1%	343.239
3	Allianz	68.582	66,5%	422.607
4	Aviva	42.675	79,8%	363.722
5	Zurich	37.647	49,4%	226.811
6	CNP	32.241	92,4%	303.201
7	Crédit Agricole	28.771	99,7%	235.814
8	ING	27.947	33,2%	150.672
9	Talanx	22.869	69,5%	70.804
10	Aegon	21.097	53,4%	302.274
11	Eureko	19.852	99,6%	42.932
12	BNP Paribas	18.589	84,6%	122.512
13	Ergo	18.457	94,2%	106.362
14	Groupama	17.356	100,0%	82.540
15	Mapfre	16.973	46,2%	34.921
16	Covea	13.556	99,2%	71.199
17	Ageas	9.752	97,6%	61.946
18	Swiss Life	9.399	100,0%	104.177
19	AG2R-La Mondiale	8.055	100,0%	56.584
20	Old Mutual	4.161	14,0%	146.821
	Ukupno	576.113	74,2%	3.816.609

Izvor: Insurance Europe

EIOPA je u prosincu 2012. objavila mapu, pregled očekivanja i prognoze razvoja ključnih sustavnih rizika i ranjivosti za tržište osiguranja u idućim kvartalima u 2013. godini. Prognoza je utemeljena na podacima koji su prikupljeni od društva za osiguranje, subjekata nadzora, stručnoj procjeni EIOPA-e i analizi tržišnih kretanja i okruženja.

Rizik	Smjer	Značaj	Horizont	Opis
Makroekonomsko okruženje		Visok	Kratkoročan	- Politički rizik državnih obveznica zemalja Euro zone - Slab svjetski rast gospodarstva i različite procjene za Euro zonu
Kreditni		Vrlo visok	Kratkoročan	- Smanjenje raspona državnih i korporativnih obveznica - Značajne bankovne rizične izloženosti
Tržišni		Visok	Srednjoročan	- Niski prinosi u okruženju, izražen rizik reinvestiranja - Cijene dionica i nekretnina otporne, možda pod utjecajem viška likvidnosti
Likvidnost / izvori sredstva		Osrednji	Srednjoročan	- Otkupi polica stabilizirani - Financiranje putem izdavanja obveznica za katastrofalne rizike nepromijenjeno
Profitabilnost / solventnost		Osrednji	Strukturni	- Kombinirani omjeri stabilizirani od 2Q 2011. - Omjeri solventnosti stabilni i u povećanju za životno osiguranje
Međupovezanosti / neravnoteže		Visok	Srednjoročan	- Rizik prelijevanja moguće bankovne krize - Dezinvestiranje i smanjenje financijske poluge u sektoru osiguranja
Sektor osiguranja		Osrednji	Strukturni	- Nestabilnosti oko dugoročne održivosti rasta - Utjecaj Uragana Sandy ograničen samo na reosiguratelje

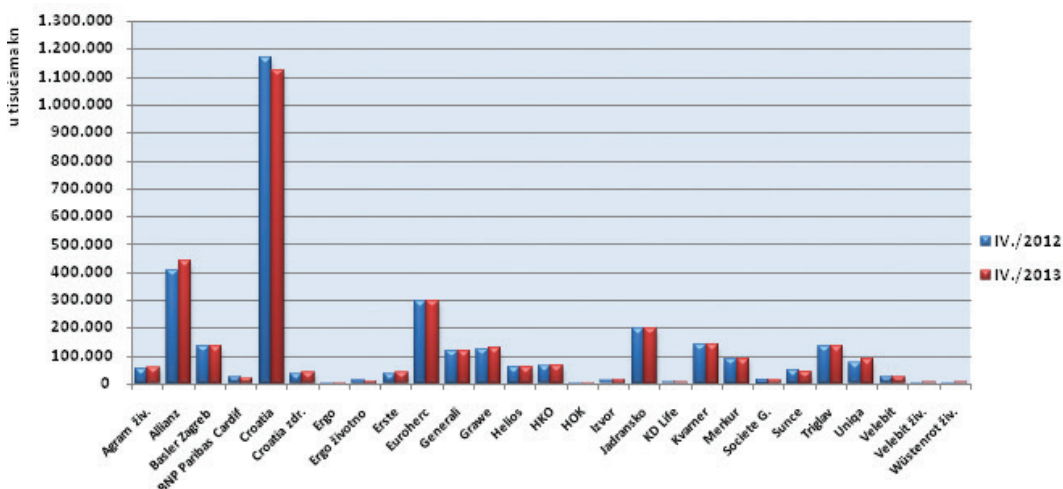
Izvor: EIOPA, EIOPA Risk Dashboard, prosinac 2012

Tržište osiguranja u Republici Hrvatskoj

Statistički podaci Hrvatskog ureda za osiguranje za prva četiri mjeseca 2013.

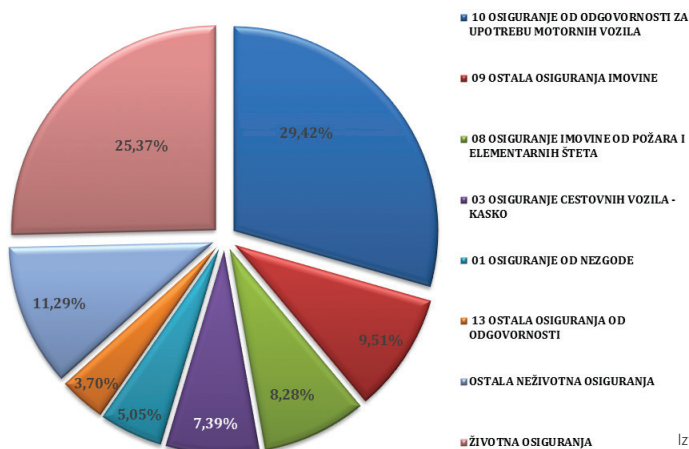
Prema kumulativnim podacima Hrvatskog ureda za osiguranje za prva četiri mjeseca 2013. godine, 27 društava za osiguranje zaračunala su ukupno bruto premiju u iznosu od 3.283.574.782 kuna, što je 0,3% više u odnosu na rezultate ostvarene u istom razdoblju prethodne 2012. godine.

Ukupna zaračunata bruto premija za travanj 2013.

Izvor: HUO

Struktura premije po vrstama osiguranja za travanj 2013.

Izvor: HUO

Neživotna osiguranja

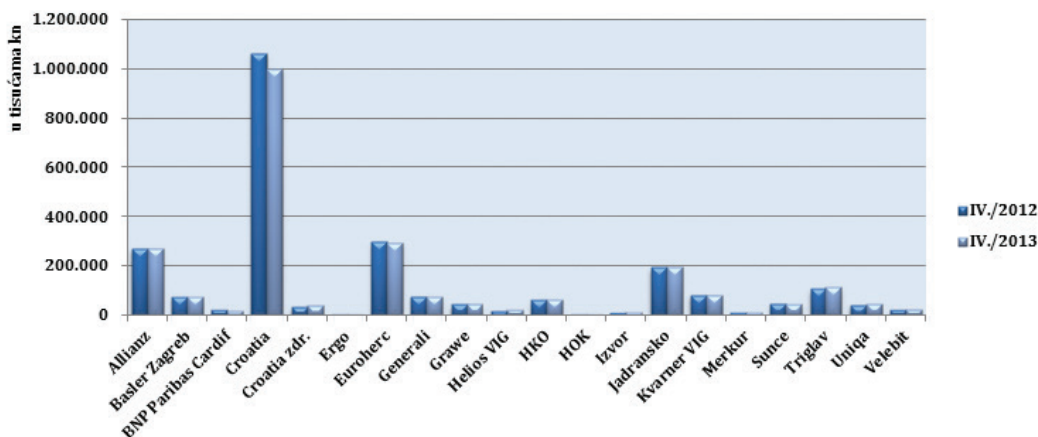
U skupini neživotnih osiguranja, koja čini 74,62% ukupne premije, zaračunata bruto premija iznosi 2.450.547.180 kuna odnosno 2,1% manje u odnosu na isto razdoblje prethodne godine.

Najzastupljenija vrsta osiguranja i nadalje je *Osiguranje od odgovornosti za upotrebu motornih vozila* sa zaračunatom bruto premijom od 966.119.042 kuna. Bruto premija zaračunata u ovoj vrsti osiguranja veća je 1,7% u odnosu na isto razdoblje prethodne godine. Udio ove vrste osiguranja je 39,4% u premiji neživotnih osiguranja te 29,42% u ukupno zaračunatoj premiji.

U sklopu *Osiguranja od odgovornosti za upotrebu motornih vozila u Obveznom osiguranju vlasnika odnosno korisnika motornih vozila od automobilske odgovornosti za štete nanesene trećim osobama* premija je 0,5% niža u odnosu na isto razdoblje prošle godine i iznosi 956.419.652 kuna uz udio od 99,48% u ovoj vrsti osiguranja. Ukupno je sklopljeno 610.098 ovih osiguranja što je 0,3% više u odnosu na isto razdoblje prethodne godine.

Prosječna premija iznosi 1.567,65 kn te je 1,38% viša u odnosu na isto razdoblje prošle godine.

Premija neživotnih osiguranja za travanj 2013.

Izvor: HUO

Pad i porast premije u skupini neživotnih osiguranja bilježe:

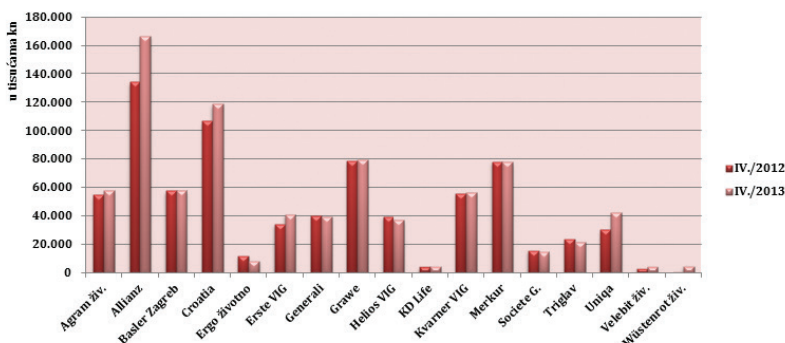
Vrsta osiguranja	% promjene	Vrsta osiguranja	% promjene
- osiguranje tračnih vozila - kasko	45,5	- putno osiguranje	22,1
- osiguranje jamstava	40,8	- osiguranje kredita	17,9
- osiguranje raznih financijskih gubitaka	26,1	- osiguranje robe u prijevozu	6,8
- osiguranje troškova pravne zaštite	19,2	- osiguranje od odgovornosti za upotrebu plovila	6,0
- osiguranje od nezgode	10,0	- osiguranje od požara i elementarnih šteta	2,8
- ostala osiguranja imovine	9,6	- osiguranje od odgovornosti za upotrebu motornih vozila	1,7
- osiguranje cestovnih vozila - kasko	7,2	- ostala osiguranja od odgovornosti	0,5
- osiguranje od odgovornosti za upotrebu zračnih letjelica	5,7		
- osiguranje plovila	1,9		
- osiguranje zračnih letjelica - kasko	0,5		
- zdravstveno osiguranje	0,4		

Životna osiguranja

U skupini životnih osiguranja zaračunata bruto premija iznosi 833.027.602 kuna, te nastavlja značajan porast od 8,2%. U ukupnoj premiji životna osiguranja sudjeluju 25,38% (dok je u lanjskom razdoblju udio ukupno zaračunatoj premiji bio 23,52%).

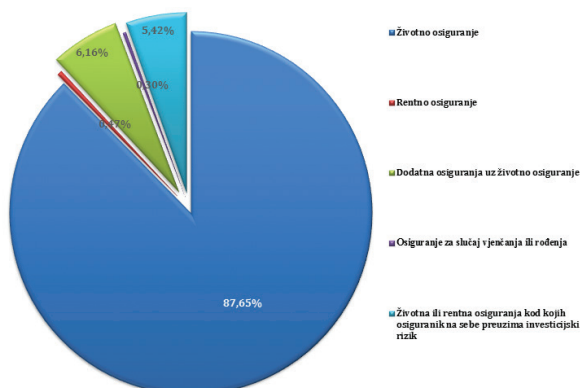
U strukturi, najveći udio ima klasično *Životno osiguranje* s premijom iznosu od 730.114.639 kuna, odnosno premijom višom 10,1% u odnosu na prethodnu godinu, a koje u skupini životnih osiguranja sudjeluje s 87,65%, te u ukupnoj premiji s 22,24%. Slijede *Dodatna osiguranja uz životno osiguranje* sa zaračunatom premijom od 51.316.068 kuna i udjelom u ukupnoj premiji 1,56% ali uz pad u odnosu na isto razdoblje prethodne godine od 1,3%; *Životna ili rentna osiguranja kod kojih osiguranik na sebe preuzima investicijski rizik* sa zaračunatom premijom od 45.161.279 kuna i udjelom u ukupnoj premiji od 1,38% uz pad od 8,9%; *Osiguranja za slučaj vjenčanja ili rođenja* sa zaračunatom premijom od 2.539.765 kuna i padom od 1,7% te *Rentno osiguranje* sa zaračunatom premijom od 3.895.401 kuna i porastom od 57,6% u odnosu na isto razdoblje prošle godine.

Premija životnih osiguranja za travanj 2013.

zvor: HUO

Struktura premije životnih osiguranja po vrstama za travanj 2013.

Izvor: HUO

Online osiguranja u Europi „pobjeđuju“ u ekonomskoj krizi

Mnogi klijenti osiguranja postali su sve zahtjevniji: traže više informacija i naviknuti su na veću raznolikost proizvoda i prodajnih kanala. Dva su glavna pristupa tržištu osiguranja:

■ Tradicionalni (cjelovita usluga) personalni i individualni model a njegov brend usredotočen je pretežito na „kvalitetno“ vodstvo u umjerenim cijenama i na zahtjevnog klijenta koji potražuje usluge. Više se vrijednosti polaže kroz cjelovite financijske usluge i individualna rješenja, personalizirane cjelovite usluge nude se putem osobne prodaje uz tržive cijene.

■ Neposredni i jeftiniji model i njegov jeftini brend usredotočen je pretežito na vodstvo „ucijenama“ uz pravičnu vrijednost i na klijenta koji je osjetljiv na cijene. Domišljata ponuda standardiziranih proizvoda i lake, brze i prigodne (djelomično samoposlužne) usluge većinom je dostupna preko interneta i telefona po jeftinim uvjetima.

Oba modela poslovanja pokazuju potencijale. Neposredni i jeftiniji pristupi u stvari pokazuju visoke stope u svim sektorima i tržištima u Europi:

■ 175 milijuna Europljana već kupuje preko interneta, naspram 80 milijuna prije 6 godina

■ diljem svih industrija udjeli diskontnih i povoljnijih tržišta znatno su rasli, od zračnih prijevoznika i automobilske industrije do bankarskog sektora i brze potrošačke robe. Trenutna ekonomska kriza dodatno ubrzava osjetljivost na cijene.

Trenutno 80 milijardi eura prihoda ostvaruje se putem internetskih i neposrednih kanala prodaje osiguranja

Prije 25 godina u osigurateljnom sektoru u Europi bilo je zastupljeno tek nekoliko modela neposredne i jeftine prodaje. Glavni pioniri i prvi značajni inicijatori na tržištu su zapisani, primjerice Cosmos Direkt – podružnica Generali Grupe u Njemačkoj od 1982.g., ili Direct Line – podružnica Royal Bank of Scotland u Ujedinjenom kraljevstvu od 1985.g.

Drugi pristupi su najuspješniji: najbrže rastući model poslovanja su online i direktni kanali prodaje koje osiguratelji koriste, a putem kojih je ostvareno oko 80 milijardi eura zaračunate bruto premije u neživotnom i životnom osiguranju u Europi. U to nisu čak uračunati niti rastući alternativni kanali prodaje (prodavači, srodne grupe).

Ugovori internetskog ili direktnog osiguranja većinom se sklapaju online ili telefonski, ali isto

tako putem pošte, SMS-a ili faksa. Ugovaranje provodi ili sami osiguratelj ili njegovi partneri direktne prodaje, poput online brokeri ili agregatori koji obično ostvaruju svoje provizije nudeći direktne prodajne kanale osiguratelja. Modeli direktne prodaje obično nude proizvode niže cijene u odnosu na cijene proizvoda koji se nude preko drugih prodajnih modela.

U osnovi sve se vrste roba mogu, a i nude se online, međutim, postoje sustavne razlike u načinima kako se to radi diljem Europe. Glavna neposredna pozornost usmjerena je još uvijek na neživotna osiguranja. Neke su zemlje, primjerice Njemačka, još uvijek znatno jače u životnom osiguranju. Nizozemska je razmjerno jača u zdravstvenom osiguranju.

Analiza svih online prodajnih kanala osiguranja u cijeloj Europi

Studija koju je provela tvrtka MOUNT ONYX u suradnji s bečkim Sveučilištem pruža prvu sveobuhvatnu analizu online osiguranja u Europi pod nazivom „Izvešće o trendovima online osiguranja“ (Online Insurance Trend Report).

Izvešće analizira i uspoređuje više od 30 zemalja u europskom kontekstu dajući jedinstveni uvid u najnovije trendove i potencijale online osiguranja. Rezultati su bitni za sve tvrtke u sektoru financijskih usluga. Bez obzira na trenutne strategije i projekte, tvrtke koje pružaju financijske usluge dobivaju prvi kompletni i brzi pregled budućnosti osigurateljne industrije u Europi:

- mega trendovi
- online tržišta i trendovi
- online klijenti i trendovi
- online modeli poslovanja i trendovi
- online subjekti ponude i trendovi (svi 230 online kanala osiguratelja i glavni online brokeri i agregatori)
- ključni faktori uspjeha koji ovise o rastu i troškovima

Nekoliko važnih rezultata saželi smo u nastavku.

Još uvijek velika odstupanja i ogromne mogućnosti u Europi

Razvoj direktnih kanala prodaje pokazuje značajne razlike diljem zemalja Europe. Tržišni udjeli online i direktnog osiguranja u cjelokupnom poslovanju znatno odstupaju diljem Europe. „Razvijene zemlje“ s tržišnim udjelom od preko 10% kao što je Ujedinjeno Kraljevstvo Velike Britanije i Sjeverne Irske, „zemlje u razvoju“ s tržišnim udjelom između 1,1% i 10% kao što je

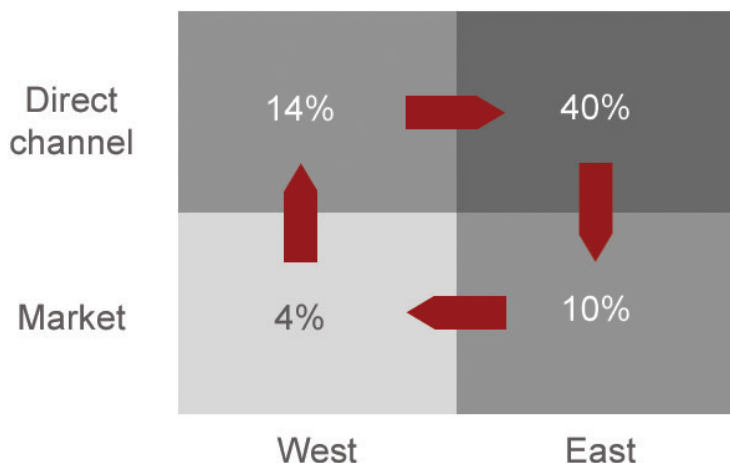
Španjolska, i nova tržišta s tržišnim udjelom od 1,0% i manje kao što je Rusija.

Između 2000.g i 2010.g. direktni kanali prodaje u Europi pokazali su bitno više godišnje stope rasta od ukupnog tržišta osiguranja. U 13 najvećih europskih tržišta osiguranja direktni kanali prodaje rasli su uz prosječnu godišnju stopu rasta (CAGR) po zemlji od 26% u odnosu na ukupnu tržišnu stopu od 7%. Ukupno tržište osiguranja zapadne Europe imalo je prosječnu godišnju stopu rasta po zemlje od 4%, u istočnoj Europi ona je iznosila 10%. Istovremeno direktni kanali prodaje zapadnoeuropskih zemalja rasli su za 14%, a istočnoeuropskih zemalja za 40%. Osobito u velikim zemljama zapadne Europe pritisak online prodaje osiguranja na tržištu neprestano raste. Direktna osiguranja sada postaju uspješna i u ostalim zemljama Europe.

Prosječni CAGR po zemlji online/direktni prodajni kanal naspram tržišta

Ukupna osigurateljna djelatnost

Europa* zapad nasuprot istoku, 2000.g do 2010.g., u %

*Vodećih 13 zemalja koje pokrivaju 87% ukupno zaračunate premije u Europi:

vodećih 7 zapadnih zemalja: Ujedinjeno Kraljevstvo, Francuska, Njemačka, Italija, Nizozemska, Španjolska, Švicarska

vodećih 6 istočnih zemalja: Rusija, Austrija, Poljska, Češka R, Mađarska, Slovačka

Izvor: MOUNT ONYX, Trendovi online osiguranja, 2012.

Online i direktna osiguranja dodatno su potaknuta trenutnom ekonomskom krizom: u razdoblju između 2007.g. i 2010.g. direktni kanali prodaje također su imali znatno veće godišnje stope rasta od ukupnog tržišta.

U neživotnom sektoru „zemalja u razvoju“ predvodnici na direktnom tržištu postali su u prosjeku 2 do 4 puta jači na godinu (8,1%) u usporedbi s odgovarajućim ukupnim tržištem (1,8%). U sektoru životnog osiguranja, primjerice u Njemačkoj, predvodnici na direktnom tržištu bili su u prosjeku 7 do 10 puta jači na godinu (18,1%) u usporedbi s odgovarajućim ukupnim tržištem (4,6%).

U „razvijenim zemljama“ kao što je Ujedinjeno Kraljevstvo, trenutno više od 25% ukupnog stanovništva već su klijenti direktnog osiguranja od automobilske odgovornosti.

Uzimajući u obzir sve vrste proizvoda udio klijenata koji su zaključili osiguranje online i direktnim kanalima prodaje u odnosu na stanovništvo iznosi iznad 30%.

Glavne ciljne grupe su privatni klijenti ali isto tako mala poduzetništva (poduzetnici, osobe slobodnih zanimanja, itd.).

Procjenjuje se da će narednih 10 godina ključni minimalni tržišni potencijal predstavljati ukupno zaračunatu premiju od 44 mlrd. eura u čitavoj Europi.

Različiti modeli poslovanja i strategije

Online i direktni prodajni kanali uvedeni su kao hibridni, pasivni ili aktivni modeli poslovanja. Hibridni online kanali prodaje pretežito su usredotočeni na zadržavanje klijenata od mogućnosti seobe uz visoku sklonost za online kupovinom, postojeći proizvodi nude se bez aktivne promidžbe putem tradicionalnog brenda.

Pasivni online prodajni kanali u osnovi su usredotočeni na zadržavanje klijenata ali isto tako na pridobivanje novih klijenata putem vlastitog brenda i web-stranice uz maksimalno mala ulaganja u promidžbu. Nasuprot tomu aktivni online prodajni kanali pretežito su usredotočeni na aktivno pridobivanje novih klijenata putem vlastitog brenda i web-stranice uz aktivnu i odgovarajuću promidžbu kao što su televizijske reklame.

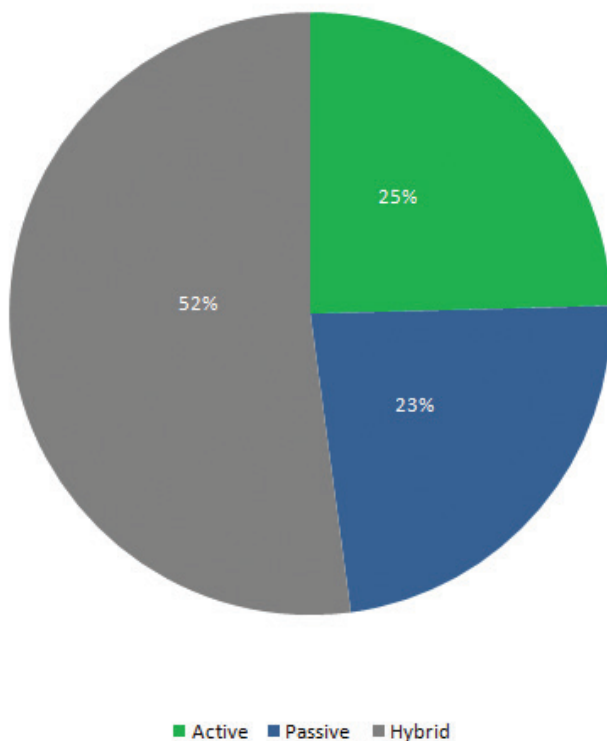
U usporedbi s direktnim prodajnim kanalima klasični izravni marketing ili izravna prodaja u okviru tradicionalnog (cjelovite usluge) modela kvalitete trebao bi u konačnici poduprijeti prodajne službe ili druge tradicionalne distribucijske partnere.

Osiguratelji u Europi slijede različite online strategije u 2012.g.: od svih subjekata ponude na tržištu 24,6% organizirano je kao aktivni online kanali prodaje, 23,3% su pasivni modeli a 52,2% su hibridna rješenja. Modeli se također značajno razlikuju između zemalja i unutar međunarodnih grupa. Većina međunarodnih grupa je aktivno u 2 online modela.

Udio modela online prodajnih kanala osiguranja

Ukupna osigurateljna djelatnost

Europa*, 2012.g., u %

Izvor: MOUNT ONYX,
Online insurance trends, 2012

*232 online prodajnih kanala osiguratelja u 32 veće zemlje:

Austrija, Belgija, Bugarska, Bjelorusija, Hrvatska, Češka R., Danska, Estonija, Finska
Francuska, Njemačka, Grčka, Mađarska, Irska, Italija, Latvija, Litva, Luxembourg,
Nizozemska, Norveška, Poljska, Portugal, Rumunjska, Rusija, Srbija, Slovačka, Španjolska,
Švedska, Švicarska, Turska, Ukrajina, Ujedinjeno Kraljevstvo

Trenutno je više od 250 online prodajnih kanala osiguranja u Europi

U 32 veće europske zemlje 232 osiguratelja poslovalo je u 2012.g. putem online prodajnih kanala, izuzevši lokalne „kopije“ online prodajnih kanala putnog osiguranja kao i online brokere ili agregatore koji obično ostvaruju svoje provizije nudeći direktne prodajne kanale osiguratelja.

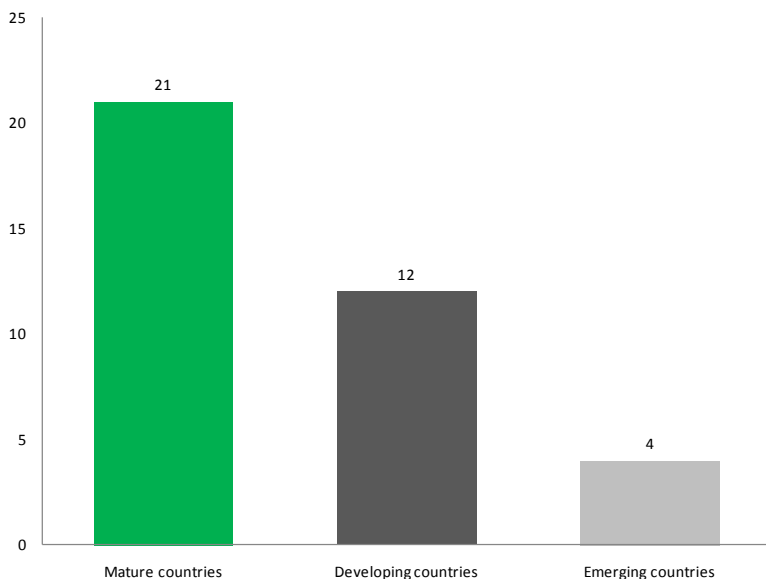
U „razvijenim zemljama“ u prosjeku je 21 subjekt online prodajnog kanala prisutan po zemlji, u „zemljama u razvoju“ 12 subjekata ponude, a u „novonastalim zemljama“ 4 subjekata ponude po zemlji. Primjerice, u Njemačkoj je tržište izuzetno konkurentno i kultura povoljne ponude je

općenito vrlo dobro razvijena. Bez obzira na to, broj malih izravnih operatera još uvijek je viši nego na drugim velikim europskim tržištima, ukupno 27 online prodajnih kanala je aktivno u 2012.g.

Prosječni broj online prodajnih kanala po zemlji

Ukupna osigurateljna djelatnost

Europa*, 2012.g. u brojkama

*232 online prodajnih kanala osiguratelja u 32 veće zemlje:

Austrija, Belgija, Bugarska, Bjelorusija, Hrvatska, Češka R., Danska, Estonija, Finska
Francuska, Njemačka, Grčka, Mađarska, Irska, Italija, Latvija, Litva, Luxembourg,
Nizozemska, Norveška, Poljska, Portugal, Rumunjska, Rusija, Srbija, Slovačka, Španjolska,
Švedska, Švicarska, Turska, Ukrajina, Ujedinjeno Kraljevstvo

Izvor: MOUNT ONYX, Trendovi online osiguranja, 2012.g.

Od svih značajnijih europskih subjekata ponude u 2012.g. 58% su međunarodni subjekti online prodajnih kanala (prisutni u više od jedne europske zemlje). 42% su čisti nacionalni subjekti ponude, aktivni samo na domaćem tržištu. Tako u Ujedinjenom Kraljevstvu u izravnoj prodaji osiguranja dominiraju pretežito međunarodne grupe, dok u Nizozemskoj pretežito nacionalne grupe.

Ukupno, više od 20 međunarodnih osigurateljskih grupa također djeluju kao međunarodni subjekti online prodaje. Prema broju zemalja s online prodajnim kanalima vodeće međunarodne osigurateljne grupe u Europi su Allianz, Generali, AXA i RSA.

Danas su online prodajni kanali i višekanalni prodajni pristupi prestiž

Online kupovina više ne može zaobići niti jednu poslovnu djelatnost. U usporedbi s drugim industrijama ovaj se je trend proširio relativno kasno na osigurateljnu djelatnost, dijelom i zbog zamijećenih sukoba interesa unutar prodajnih organizacija. Tradicionalnom osigurateljnom djelatnosti još uvijek dominiraju posrednici, agencije, brokери i bankovni službenici koji su samosvojni ili vezani za treću osobu i koji još uvijek vide novi model kao konkurenciju, smatrajući da im je opstanak ugrožen te ga stoga odbacuju.

No klijenti sve više traže online i direktnu uslugu a to i dobivaju. Osiguratelji diljem svijeta trenutno planiraju i razmatraju ulaganja u razvoj novih distribucijskih kanala, pridavanje veće važnosti agregatorima kao prodajnom kanalu ili proširenje usluga i iskustava preko interneta ili telefona.

Nova online osiguranja nadopunjuju tradicionalne prodajne kanale ali ih ne zamjenjuju. Da bi se postigao nadprosječni rast i dobit, izvršni rukovoditelji trebaju gledati u budućnost i razmišljati progresivno.

Više informacija za preuzimanje i narudžba izvješća „Online Insurance Trend Report“ dostupno je na www.mountonyx.com

Osim toga „Best Practice Report/Direct and Low-cost Insurance in Europe“ daje više detalja o ključnim faktorima uspješnosti i o inovativnim i unosnim najboljim praksama u osigurateljnoj industriji, što je posljednje dostignuće.

Autori:

Sveučilišni profesor dr. Jörg Finsinger je predsjedatelj Financijskih usluga na Sveučilištu u Beču.

Dr. Johannes Ospald je direktor MOUNT ONYX, jedan od vodećih stručnjaka za direktno osiguranje u Europi.

Mirovinska reforma u Republici Hrvatskoj

U tijeku je nova mirovinska reforma u Republici Hrvatskoj. Prijedlozi novih Zakona nisu još uvijek u javnoj raspravi, ali prema prvim prezentacijama nadležnog Ministra i prezentacijama na okruglim stolovima mogu se razabrati smjernice i ključne izmjene. U izradi su odvojeni zakoni, Zakon o obveznim mirovinskim fondovima i Zakon o dobrovoljnim mirovinskim fondovima te novi Zakon o mirovinskim osiguravajućim društvima. Neki od ciljeva mirovinske reforme su nastavak jačanja sustava kapitalizirane mirovinske štednje, odvajanje regulacije obveznih i dobrovoljnih mirovinskih fondova, veća razina sigurnosti osiguranika, smanjenje troškova poslovanja mirovinskih društava, financijska stabilnost, veća konkurentnost isplata mirovina i poslovanja mirovinskih osiguravajućih društava te unapređenje postojeće regulative. Izmjenama Zakona o mirovinskim osiguravajućim društvima očekuje se veća konkurencija i osnivanje novih mirovinskih osiguravajućih društava te razvoj novih proizvoda kojima će se zbrinuti višak zaposlenih iz određenih dijelova javnog i privatnog sektora. Značajniji odlasci u mirovinu iz obveznim mirovinskih fondova očekuju se nakon 2022. godine.

Ključne promjene u mirovinskoj reformi odnose se na:

- Izmjene Zakona o mirovinskim osiguravajućim društvima (MOD):
 - Dukup mirovine (staža) i program mirovinske rente kreću kroz MOD-ove,
 - Povećanja kapitala MOD-ova s 5 mil. HRK, na 15 mil. HRK, a na 31.12.2016. ne smije biti manji od 26,25 mil. HRK, stupnjevani opseg poslovanja MOD-ova uz primjerene visine kapitala,
 - Povećanje standarda upravljanja rizikom i nadzora HANFA-e,
- Razdvajanje zakona o II. i III. stupu mirovinskog osiguranja, na Zakon o obveznim mirovinskim fondovima i Zakon o dobrovoljnim mirovinskim fondovima,
- Nepromijenjena stopa izdvajanja, odgoda povećanja stope izdvajanja u obvezne mirovinske fondove iz bruto plaće,
- Uvođenje tri podportfelja u poslovanje obveznih mirovinskih fondova ovisno o dobi osiguranika i sklonosti prema riziku,
- Zahtjevi za većim sudjelovanjem u vlasništvu jednog poslovnog subjekta više od 10% vlasničkog kapitala,
- Obvezna mirovinska društva i društva za upravljanje investicijskim fondovima moći će upravljati i dobrovoljnim mirovinskim fondovima,

- Neadekvatno prepoznavanje društava za osiguranje u mirovinskoj reformi,
- Predlaže se ukidanje državnih poticajnih sredstava na dobrovoljnu mirovinsku štednju i
- Društva za upravljanje dobrovoljnim mirovinskim fondovima mogu upravljati i s investicijskim fondovima.

Nužno je nastaviti zalaganja za pozicioniranje društava za osiguranje kao jednih od nositelja dobrovoljne mirovinske štednje i isplate kapitaliziranih mirovina te osiguranje ravnopravne i konkurentne utakmice za navedene mirovinske proizvode.

Vijesti iz EU, Insurance Europe, CoB

Solvency II – stanje, vremenski okvir i buduća postupanja

Proces usvajanja, transponiranja i primjene nove Solvency II regulative usporen je zbog nemogućnosti dogovora oko nekih odredbi Omnibus II direktive i provedbenih mjera. U rujnu 2012. objavljene su dopune Solvency II direktive kroz quick fix direktivu (2012/23/EU) koja je pomakla rokove usvajanja Solvency II direktive u nacionalna zakonodavstva na 30. lipnja 2013. i početak primjene na 1. siječnja 2014. Sasvim je izgledno da će ovi rokovi ponovno biti pomaknuti jer je do punog regulatornog paketa Solvency II ostalo usvajanje Omnibus II direktive, provedbenih mjera, različitih tehničkih standarda i smjernica, za čiju je objavu, javnu raspravu i usvajanje ostalo prekratko vremensko razdoblje.

Izgledni su scenariji djelomične primjene nekih odredbi Solvency II ili početak primjene Solvency II s početkom 2015. ili 2016. godine. Rok za usklađivanje nacionalnih zakonodavstava bi također bio pomaknut, vjerojatno šest mjeseci prije novog datuma početka primjene. Potvrda ovih očekivanja su rasprave između Europske komisije, Europske agencije za nadzor osiguranja i zaposleničkih mirovina (EIOPA) te udruženja osiguratelja i reosiguratelja (Insurance Europe). Sam predsjednik EIOPA-e Gabriel Bernardino je u izjavi od 19. listopada potvrdio očekivanja i razmišljanja o odgodi početka primjene Solvency II na početak 2015. ili početak 2016. godine. Konačna odluka još uvijek se očekuje.

Kako bi se usuglasili stavovi oko Omnibus II direktive i analizirao položaj dugoročnih proizvoda s garancijom EIOPA će provesti procjenu i studiju utjecaja na dugoročne proizvode s garancijom, na temelju koje će biti usvojena Omnibus II direktiva. U prosincu 2012. usuglašeni su stavovi Europskog parlamenta i Vijeća oko studije utjecaja.

Sljedom ovog dogovora usuglašeni su sljedeći rokovi:

siječanj – lipanj 2013.	EIOPA će izraditi tehničke specifikacije, provesti studiju utjecaja na dugoročne proizvode s garancijom i poslati rezultate Europskoj komisiji
srpanj 2013.	Europska komisija će objaviti rezultate studije utjecaja na dugoročne proizvode s garancijom
rujan 2013.	Nastavak pregovora o Omnibus II i usvajanje Omnibus II direktive
kraj 2013.	Ovisno o usvajanju Omnibus II direktive, objava, rasprava i usvajanje provedbenih mjera (L 2)
2013.	Konačni tehnički standardi i smjernice od strane EIOPA-e, planirano u proljeće 2013., ovisno o Omnibus II

Nacrt smjernica EIOPA-e i postupna primjena odredbi Solvency II

Europska agencija za nadzor osiguranja i zaposleničkih mirovina (EIOPA) objavila je 27. ožujka 2013. godine nacrt smjernica dijela odredbi Solvency II i otvorila javnu raspravu. Nacrt smjernica EIOPA-e usmjeren je na pripremu nacionalnih nadzornih tijela i društava za osiguranje za: (a) sustav upravljanja, uključujući upravljanje rizicima, (b) vrednovanje vlastite buduće izloženosti riziku društva (utemeljeno na Vlastitoj procjeni rizika i solventnosti – ORSA), (c) predaplikacijski proces za interne modele i (d) podnošenje informacija nadzornom tijelu.

Nacrt smjernica izdan je kroz četiri konzultativna dokumenta uz dodatne pomoćne materijale s objašnjenjem ili studiju utjecaja te obrascem za komentare.

- (a) Nacrt smjernica za **sustav upravljanja** sadrži sve odredbe sustava upravljanja sadržane u člancima 40–49 Solvency II direktive (2009/138/EZ), a čine ih:
- opći zahtjevi glede upravljanja,
 - zahtjevi glede primjerenosti i prikladnosti,
 - dokaz o dobrom ugledu,
 - upravljanje rizicima,
 - vlastita procjena rizika i solventnosti,
 - unutarnja kontrola,
 - unutarnja revizija,
 - aktuarska funkcija,
 - eksternalizacija i
 - pitanja sustava upravljanja za grupe.
- b) Nacrt smjernica za **vrednovanje vlastite buduće izloženosti riziku društva (prema Vlastitoj procjeni rizika i solventnosti – ORSA)** utemeljen je na člancima 45 i 246 Solvency II direktive i detaljnije se odnosi na:
- procjenu ukupnih potreba za solventnošću,

- stalnu usklađenost s regulatornim kapitalnim zahtjevima i odredbama u dijelu tehničkih pričuva,
- značaj potencijalnog odstupanja rizičnog profila društva od onog izračunatog primjenom standardne formule za izračuna solventnog kapitala (SCR).

Primjena ovih odredbi nositi će neka ograničenja i isključenja.

- (c) Nacrt smjernica za **predaplikacijski proces za interne modele** za društva za osiguranje i grupe sadrži odredbe vezane za fazu predaplikacije u procesu prihvatanja internog modela prema zahtjevima sadržanim u člancima 112, 113, 115, 116, 120–126 Solvency II direktive.
- (d) Nacrt smjernica za **podnošenje informacija nadzornom tijelu** utemeljen je na člancima 35 i 254 Solvency II direktive i Konačnom izvještaju EIOPA-e o provedenom konzultativnom procesu o odredbama izvještavanja i javne objave zajedno s paketom kvantitativnih obrazaca za izvještavanje. U nacrtu smjernica se predlaže da društva i grupe trebaju izvještavati o:
- bilanci,
 - imovini,
 - tehničkim pričuvama,
 - vlastitim sredstvima,
 - solventnom kapitalu (SCR),
 - minimalno potrebnom kapitalu (MCR) i
 - ostalim odredbama za grupe.

Primjena ovih odredbi sadržavati će postupnu i faznu primjenu.

Nadzornim tijelima je ostavljena mogućnost odabira načina na koji će se prilagoditi ovim smjernicama EIOPA-e te ih ugraditi u regulatorni i nadzorni okvir. Nadzorna tijela trebaju osigurati da se društva za osiguranje i grupe prilagode na odredbe u izdanim smjernicama.

Javna rasprava i konzultativan proces oko nacrtu smjernica završit će 19. lipnja 2013., a EIOPA bi trebala na jesen 2013. objaviti konačne smjernice za navedene odredbe Solvency II. To bi trebalo osigurati primjenu navedenih važnih dijelova Solvency II kroz smjernice EIOPA-e **s početkom 1. siječnja 2014.** Smjernice će dopuštati postupnu i faznu primjenu te određena ograničenja i isključenja.

Smjernice bi trebale biti primijenjene poštujući načelo proporcionalnosti, na način da ne predstavljaju prevelik teret za poslovanje malih i srednjih društava za osiguranje. EIOPA je kroz smjernice otvorila konzultativan proces oko postupne i fazne primjene odredbi iz smjernica te ograničenja i isključenja koja će se primjenjivati.

Godišnji program poslovanja za 2013. Europske agencije za nadzor osiguranja i zaposleničkih mirovina – EIOPA-e

U godišnjem programu poslovanja za 2013. godinu, koji je po područjima usklađen s dvogodišnjim programom poslovanja za 2012. – 2014. godinu, EIOPA definira sljedeća ključna područja:

1. **regulatorni zadaci**, sudjelovanje u izradi nove regulative, u dijelu osigurateljnog poslovanja oblikovanje i rasprava o tehničkim standardima i smjernicama Solvency II regulative, kod zaposleničkih mirovinskih fondova provedba kvantitativne studije utjecaja i izrada IORPs II regulative, izrada studije utjecaja za nove odredbe regulative i usklađivanje računovodstvenih pitanja.
2. **nadzorni zadaci**, kolegiji supervizora kao efikasan instrument nadzora, nadzorna praksa i prelazak s regulatorne dimenzije Solvency II na provedbu nadzora po Solvency II regulaciji, kontrolu kršenja zakona i zakonskog okvira Europske unije, preispitivanje usklađenosti,
3. **zaštita potrošača i financijske inovacije**, EIOPA će poticati transparentnost, jednostavnost i pravednost financijskih proizvoda primjerenima (malim) potrošačima na jedinstvenom tržištu financijskih usluga EU, nadzirati, procjenjivati i regulatorno pratiti financijske inovacije te nastaviti rad na inicijativi europskih garancijskih fondova u osiguranju,
4. **ujednačavanje supervizorske i nadzorne kulture**, kako bi se postiglo navedeno EIOPA će raditi na edukaciji i razmjeni zaposlenika nadzornih tijela u Europskoj uniji, vršiti analize i usporedbe među usporedivim zemljama, raditi na praksi mirenja,
5. **financijska stabilnost**, EIOPA će analizirati i vrednovati tržišna kretanja i pokazatelje, provoditi stres testiranja, surađivati s Europskim odborom za sistemske rizike – ESRB i definirati postupanja u izvanrednim situacijama,
6. **prevencija financijskih kriza i upravljanje te otklanjanje posljedica financijske krize**, EIOPA će razvijati vlastite sposobnosti za upravljanje u kriznim situacijama i mehanizme otklanjanja nastanka financijske krize,
7. **odnosi s drugim institucijama i subjektima**, od udruženja financijskih institucija i različitih odbora, europskih tijela i institucija te inozemnih nadzornih tijela i međunarodne suradnje,
8. **EIOPA-ina interna organizacijska pitanja** u oblikovanju EIOPA-e kao višenacionalne i višekulturne institucije, sa snažnom informacijskom i tehnološkom podrškom, učinkovitim procesima i primjernom planu i proračunu, te
9. **korporativna i društvena odgovornost** EIOPA-e u svom poslovanju i ispunjavanju zadataka.

Godišnji plan Insurance Europe

Action Plan 2013

Krovna europska (re)osigurateljna federacija Insurance Europe objavila je Godišnji plan za 2013. godinu. Godišnji plan je prilagođen ciljevima zakonodavaca, regulatora i ostalih nositelja odluka u svrhu upravljanja poslovnim, financijskim i katastrofalnim rizicima s ciljem održavanja financijske stabilnosti i povećanja povjerenja potrošača.

Godišnji plan za 2013. godinu podijeljen je na četiri područja, četiri strateška cilja:

1. Povećanje reputacije industrije osiguranja,
2. Zaštita i optimiziranje poslovnog okruženja osiguratelja i reosiguratelja,
3. Očuvanje inovativnosti i kompetitivnosti,
4. Primjerena regulacija u dijelu zaštite potrošača

- (1) Insurance Europe je posvećen isticanju i naglašavanju pozitivnog utjecaja osiguratelja i reosiguratelja na gospodarstvo i društvo u cjelini. Poruke i nastojanja su prvenstveno usmjerena zakonodavcima, regulatorima, nadzorom tijelu, medijima i ukupnoj javnosti. U 2013. u središtu nastojanja i lobiranja Insurance Europe bit će uloga osiguratelja i reosiguratelja kao institucionalnih investitora, mirovinska štednja, smanjenje prijevara u osiguranju te naglašavanje primjerene regulacije osigurateljnog poslovanja.
- (2) Zaštita kompetitivnosti i konkurentnosti osiguranja pod utjecajem stalnih regulatornih i nadzornih promjena na europskoj i svjetskoj razini. Osiguranje okruženja u kojem osiguratelji mogu poslovati konkurentno. Ovaj strateški cilj Insurance Europe planira ostvariti u 2013. kroz inicijative unapređenja i doprinosa oblikovanju:
 - prudencijalne regulacije u dijelu konačnog oblikovanja Solvency II regulative, prvenstveno u dijelu Omnibus II direktive i provedbenih mjera (druge razine Solvency II) te suradnje s Europskom agencijom za nadzor osiguranja i zaposleničkih

- mirovina (EIOPA),
- očuvanja financijske stabilnosti kroz doprinos raspravi i oblikovanju regulacije „globalno sustavno značajnih osiguratelja – G-SII“ i naglašavanju specifičnosti poslovanja i doprinosa financijskoj stabilnosti osiguratelja u odnosu na ostale financijske institucije,
 - globalnom regulatornom standardu u dijelu oblikovanja „Jedinstvenog okvira nadzora međunarodno aktivnih grupa – ComFrame“ i pristupa oblikovanju garancijskih fondova u osiguranju,
 - računovodstvenih pitanja s naglaskom na usklađivanje Solvency II i Međunarodnih standarda financijskog izvještavanja – IFRS te doprinos izradi Međunarodnih standarda financijskog izvještavanja 4 – faza II i Međunarodnih standarda financijskog izvještavanja 9,
 - mirovinske štednje i provedbu inicijativa u Bijeloj knjizi Europske komisije o primjerenim, sigurnim i održivim mirovinama te izradi nove, druge direktive o zaposleničkim mirovinskim fondovima – IORPs II.
- (3) Održavanje ukupnog okruženja u kojem se osiguratelji i reosiguratelji mogu razvijati, ostati konkurentni i inovativni. Ključne inicijative za 2013. u okviru ovog strateškog cilja su diferencijacija pri izračunu premije osiguranja, poglavito u svjetlu Antidiskriminacijske direktive, pitanja održivosti i razmjera prirodnih ljudskom rukom izazvanih katastrofa, pitanja vezana uz osiguranje od odgovornosti te regulacije zaštite podataka i uloge osiguratelja.
- (4) Ustrajnost u postizanju primjerene regulacije u dijelu zaštite potrošača. Nastojanja Insurance Europe će se nastaviti u oblikovanju „paketa retail regulacije“ kojeg čini regulacija PRIPs – Strukturiranih investicijskih proizvoda primjerenih malim ulagačima, dorada direktive o posredovanju u osiguranja (IMD II) te doprinos ostalim pitanjima sporenja i mirenja potrošača i osiguratelja.

46. sjednica Opće skupštine Savjeta ureda

31. svibanj i 1. lipanj 2012. – Bukurešt

Odluke i preporuke

Izvješće br. 1 – Izvješće predsjednika

COUNCIL OF BUREAUX
CONSEIL DES BUREAUX

Opća skupština jednoglasnom je odlukom usvojila:

■ Odluka br. 1-1

obvezno korištenje online Sustava za aktiviranje jamstva kao jedinog valjanog načina podnošenja Zahtjeva za aktiviranje jamstva od 1. siječnja 2013. godine (pod uvjetom da je do tog dana Radna grupa za tehnologiju omogućila potrebnu razinu zaštite podataka).

■ Odluka br. 1-2

Nacionalni Ured Rusije pridružuje se Sjevernoeuropskoj grupi Ureda. Stoga Sjevernoeuropska grupa Ureda od sljedećih izbora dobiva dodatni glas u Upravnom odboru.

■ Odluka br. 1-3

Nacionalni Ured Crne Gore pridružuje se Jugoistočnoj grupi Ureda.

Izvješće br. 3 – Odbor za prijem u članstvo

Opća skupština je jednoglasno odlučila

■ Odluka br. 3-1

izmijeniti Upitnik za Urede kandidate za prijem u članstvo Savjeta ureda sukladno prilogu 1. Izvješća Odbora za prijem u članstvo;

■ Odluka br. 3-2

potvrditi odluku kojom je članstvo u Savjetu ureda ograničeno na države zapadno od Urala i

Kaspijskog jezera te zemlje koje graniče s Mediteranskim morem. Sukladno tome, sljedeće države imaju mogućnost podnošenja zahtjeva za prijem u članstvo:

- a) države zapadno od Urala i Kaspijskog jezera: Gruzija, Kazahstan, Armenija i Azerbajdžan;
- b) države koje graniče s Mediteranskim morem: Alžir, Egipat, Libanon, Libija i Sirija.

Izvješće br. 5 – Odbor za Posebne odredbe

Opća skupština donijela je sljedeću jednoglasnu odluku:

■ Odluka br. 5-1

- 1. Povlači se odluka br. 5.3 Opće skupštine iz 2010. godine.
- 2. Uvodi se sljedeći postupak uz zahtjeve za imenovanje korespondenata:

Ako Ured od kojeg je zatražena suglasnost na imenovanje ima saznanje da je društvo za osiguranje, bilo u okviru poslovanja u matičnoj državi članici ili u okviru slobode pružanja usluga odnosno poslovnog nastana, već imenovalo drugog korespondenta za istu državu, odbit će dati suglasnost na kasnije zatraženo imenovanje te će na odgovarajući način izvijestiti Ured koji je zatražio imenovanje. Taj će Ured od svoga člana zatražiti da se odluči za imenovanje jednog korespondenta za svoje cjelokupno poslovanje u navedenoj državi.

Tumačenje Kretskog sporazuma dopunit će se sljedećim tekstom:

Primjenjuje se sljedeći postupak uz zahtjev za imenovanjem korespondenta:

Ako Ured od kojeg je zatražena suglasnost na imenovanje ima saznanje da je društvo za osiguranje, bilo u okviru poslovanja u matičnoj državi članici ili u okviru slobode pružanja usluga odnosno poslovnog nastana, već imenovalo drugog korespondenta za istu državu, odbit će dati suglasnost na kasnije zatraženo imenovanje te će na odgovarajući način izvijestiti Ured koji je zatražio imenovanje. Taj će Ured od svoga člana zatražiti da se odluči za imenovanje jednog korespondenta za svoje cjelokupno poslovanje u navedenoj državi.

Obrazloženje:

Društva za osiguranje mogu izvan matične države poslovati u okviru slobode poslovnog nastana (putem podružnice) ili slobode pružanja usluga. U oba je slučaja društvo za osiguranje obvezno pristupiti članstvu Ureda države članice u kojoj obavlja poslove osiguranja. Niti podružnica ima

pravnu osobnost, niti se to podrazumijeva za poslovanje u okviru slobode pružanja usluga. Pravna osoba je samo društvo za osiguranje, iz čega proizlazi da samo društvo za osiguranje može zatražiti imenovanje korespondenta. U interesu je transparentnosti za oštećenike da osiguratelj za jednu državu može imenovati samo jednog korespondenta.

Ured države imenovanog korespondenta u najboljoj je poziciji utvrditi da je društvo za osiguranje predložilo imenovanje različitih korespondenata i postupiti u najboljem interesu osoba oštećenih u prometnim nesrećama u državi za koju je nadležan. U takvom će slučaju odbiti imenovanje drugog korespondenta te obavijestiti Ured koji je zatražio imenovanje. Taj će Ured zatražiti od svoga člana usklađivanje imenovanja korespondenata u okviru njegovog cjelokupnog poslovanja.

■ Odluka br. 5-2

Potvrđuje se tumačenje članka 11. Kretskog sporazuma sukladno tekstu sljedeće Preporuke:

Ako vozilo za koje ne postoji obveza nošenja registracijske pločice, nego pločice osiguranja ili druge oznake raspoznavanja, nosi pločicu koja je istekla ili pločicu koja ne odgovara ili više ne odgovara vozilu, primjenjuje se članak 11.1.3.

Tumačenje Kretskog sporazuma dopunit će se sljedećim tekstom:

Ako vozilo za koje ne postoji obveza nošenja registracijske pločice, nego pločice osiguranja ili druge oznake raspoznavanja, nosi pločicu koja je istekla ili pločicu koja ne odgovara ili više ne odgovara vozilu, primjenjuje se članak 11.1.3.

Javilo se pitanje kako postupiti u slučaju vozila koje na dan prometne nesreće u državi potpisnici Multilateralnog sporazuma o jamstvu različitoj od one u kojoj je pločica izdana nosi isteklu pločicu osiguranja.

Za razliku od slučaja istekle (ili zbog drugog razloga neodgovarajuće) pločice za koji je rješenje predviđeno člankom 11.2, ne postoji odgovarajuća odredba za vozila iz članka 11.1.2. Također nije u potpunosti jasan povijesni razvoj članka 1. Direktive o obveznom osiguranju motornih vozila, koji predstavlja pravnu osnovu za članak 11. Kretskog sporazuma, niti je rješenje moguće naći u sudskoj praksi Europskog suda pravde.

Potpisnice su suglasne da se, u nedostatku jednoznačne odluke suda, članak 11. tumači kao kaskadni sustav. Ako ne postoji valjana pločica osiguranja, primjenjuje se članak 11.1.3 te je vozilo uobičajeno stacionirano u državi članici trajnog prebivališta osobe koja raspolaže vozilom.

Izvešće br. 6 – Odbor za Opće odredbe

Opća skupština je jednoglasno odlučila:

■ Odluka br. 6-1

dopuniti Tumačenje Kretskog sporazuma (umetanjem novog stavka u članku 5.1, nakon stavka koji započinje tekстом „Ukoliko ne dođe do isplate naknade štete po osnovi postavljenog odštetnog zahtjeva,...“):

U tom slučaju zahtjev za refundaciju iznosa plaćenih za vanjske usluge, troškove sudskog postupka te minimalne obrađivačke pristojbe podnosi se:

■ u roku od najviše godine dana od zadnjeg otklanjajućeg odgovora kojeg je oštećenoj osobi uputio Ured ili obrađivač kojeg je ovlastio, na koji oštećena osoba nije odgovorila odnosno pokrenula sudski postupak

ili

■ u roku od najviše godinu dana nakon pravomoćnosti odluke suda ili drugog nadležnog tijela kojom se odbija naknada štete odnosno nakon donošenja odluke ukoliko je sukladno važećim propisima i pravilima postupka moguće da takva odluka neće postati konačna i neopoziva.

Ova odluka nema utjecaja na druge odredbe Kretskog sporazuma, a posebno članak 5(6).

Odluka stupa na snagu 1. srpnja 2012. i primjenjuje se od 1. srpnja 2013. na sve otvorene predmete, bez obzira na datum nezgode ili datum podnošenja odštetnog zahtjeva.

Izvešće br. 7 – Zaštita posjetitelja

Uz jedan suzdržani glas (talijanski nacionalni Ured Ufficio Centrale Italiano), Opća skupština je:

■ Odluka br. 7-1

usvojila „Sporazum između Ureda o zaštiti posjetitelja“ i odobrila bilateralno sklapanje Sporazuma između nacionalnih Ureda za osiguranje koji to žele.

Izvešće br. 12 – Eksterni revizori

Opća skupština jednoglasno je odlučila:

■ Odluka br. 12-1

imenovati tvrtku Vias DFK eksternim revizorom za AISBL Council of Bureaux za razdoblje od 3 godine, počevši od 1. siječnja 2012. godine.

Izvešće br. 13 – Odbor internih revizora

Opća skupština je jednoglasnom odlukom:

■ Odluka br. 13-1

prihvatila Godišnje izvješće i Izvješće o reviziji za godinu 2011. koje su priredili interni revizori i koje je odobrio Upravni odbor na sjednici održanoj 22. i 23. ožujka 2012. godine u Helsinkiu.

23. Sastanak Srednjeeuropske grupe nacionalnih Ureda Sustava zelene karte održan u Zagrebu

U Zagrebu je 25. rujna 2012. godine održan 23. Sastanak Srednjeeuropske grupe nacionalnih Ureda Sustava zelene karte na kojem su sudjelovali predstavnici nacionalnih Ureda Austrije, Bjelorusije, Češke, Mađarske, Poljske, Slovačke, Slovenije, Švicarske, Ukrajine i Hrvatske. Kao domaćin sastanka, Hrvatski ured za osiguranje preuzeo je predsjedanje Grupom do sljedećeg sastanka Grupe u svibnju 2013. u Bratislavi.

Kao što je poznato, Hrvatski ured za osiguranje kao nacionalni Ured zastupa interese Republike Hrvatske u Sustavu zelene karte u okviru Savjeta ureda – Council of Bureaux i sudjelovanjem u radu regionalne Grupe srednjeeuropskih Ureda, čiji su članovi nacionalni Uredi Austrije, Bjelorusije, Češke, Hrvatske, Mađarske, Slovačke, Slovenije, Švicarske i Ukrajine. Regionalne grupe osnovane su pri Savjetu ureda po uzoru na nordijske zemlje i zemlje Beneluxa, kako bi se kroz rad grupa promicali zajednički interesi pojedinačno gledajući malih tržišta i njihovim zajedničkim nastupom u tijelima Savjeta ureda postigla snažnija uloga u Sustavu zelene karte. U međusobnim kontaktima i putem upitnika članovi srednjeeuropske Grupe redovno prikupljaju statističke podatke i razmjenjuju informacije o tržišnim i zakonskim rješenjima u zemljama članicama grupe. Grupa srednjeeuropskih Ureda sastaje se dva puta godišnje kako bi se temeljem izvješća imenovanih predstavnika Grupe u radnim tijelima Savjeta ureda razmotrila pitanja od zajedničkog interesa te usuglasili stavovi.

Ovogodišnji jesenski sastanak srednjeeuropske grupe Ureda održan je 25. rujna u Zagrebu. Na jesenskim sastancima predstavnici Grupe podnose izvješća sa održanih sastanaka te rješavaju otvorena pitanja i donose stavove za predstojeće jesenske sastanke Upravnog odbora te stručnih Odbora i Radnih grupa pri Savjetu ureda – Council of Bureaux, temeljem kojih Grupa dogovara daljnji zajednički nastup u interesu promicanja interesa njenih članova. U fokusu ovogodišnjeg sastanka bila su pitanja održavanja financijske stabilnosti Sustava zelene karte.

Predstavnici švicarskog i češkog Ureda upoznali su Grupu o provedenim simulacijama te mjerama koje u suradnji s nadzornim tijelima razmatraju u svrhu zaštite tržišta i garancijskih fondova te osiguravanja dostatnih sredstava za slučaj stečaja jednog ili više društava za osiguranje. Razmatrane mjere između ostalog uključuju reosiguranje, dodatne doprinose od članova i financiranje od ugovaratelja osiguranja dodatnim doprinosom na policu osiguranja.

Predstavnici srednjeeuropske Grupe u Upravnom odboru Savjeta ureda izvijestili su o koracima koji se na razini Savjeta ureda poduzimaju u svrhu jačanja sustava pravodobnog upozorenja o eventualnim financijskim poteškoćama Ureda članova te novom sustavu obvezne evidencije poziva na jamstvo koji će omogućiti bolji nadzor financijske discipline članstva. Održavanje financijske stabilnosti sustava glavna je zadaća i Odbora za monitoring, koji je u tom cilju Upravnom odboru predložio i uvođenje monitoringa za 3 nacionalna Ureda prema kojima je povećan broj poziva na jamstvo odnosno koji ne podmiruju obveze u roku, dok se Odbor za Posebna pravila time bavi u okviru potrebnih izmjena FOS Sporazuma između Garancijskih fondova odnosno između Ureda (iz 1995. i 2004.) potaknutih stečajem danskog društva IIC Ineas. Posredno je financijska disciplina i u planu rada Odbora za Opća pravila u okviru tumačenja i rješavanja otvorenih pitanja praktične primjene članka 4.7 Kretskog sporazuma.

Također je ponovno istaknut problem prijevара u osiguranju zbog kojeg je Upravni odbor Savjeta ureda osnovao posebnu radnu grupu koja će kao primjer dobre prakse razmotriti i zagrebački Protokol o suradnji u sprječavanju prijevара u osiguranju koji je Hrvatski ured za osiguranje predstavio na sjednici Opće skupštine u Dubrovniku.

Izvješća o radu podnijeli su i predstavnici Srednjeeuropske grupe u Odboru za pristup u članstvo, koji se osim podrške Gruziji za pristup u članstvo Savjeta ureda bavi i pronalaženjem praktičnog rješenja za problem Kosova, te predstavnici u Radnim grupama za Arbitražu, Bona fide sporazum i za Sporazum o zaštiti posjetitelja. Izrada Bona fide sporazuma, za kojim se potreba javila uslijed skraćivanja roka za potvrdu uobičajenog stacioniranja sa 3 mjeseca na 6 tjedana, u završnoj je fazi te se očekuje da će njegovo usvajanje biti na dnevnom redu Opće skupštine 2013. godine. Na ovogodišnjoj Općoj skupštini usvojen je Sporazum o zaštiti posjetitelja, izrađen kako bi se i zemljama nečlanicama Europskog gospodarskog prostora omogućila zaštita pos-

jetitelja koju omogućuje tzv. 4. Direktiva, te je omogućeno njegovo bilateralno potpisivanje, a Radna grupa je nastavila rad na izradi tumačenja uz Sporazum. Predstavnici u Radnoj grupi za Sporazum o zaštiti posjetitelja izvijestili su o promotivnim aktivnostima koje se planiraju kako bi se Sporazum predstavio javnosti.

Na jesenskim sastancima prezentiraju se i statistički podaci srednjeeuropskog tržišta obveznog osiguranja od automobilske odgovornosti. Na sastanku u Zagrebu prezentirani su podaci za 2011. godinu te pregled po nacionalnim tržištima za razdoblje od 2009. do 2011. godine u nastavku.

Usporedni pregled tržišta osiguranja od automobilske odgovornosti Srednjeeuropske grupe nacionalnih Ureda za razdoblje 2008.– 2011. godine

Područje na koje se odnosi Usporedni pregled tržišta osiguranja od automobilske odgovornostiobuhvaća geografsko područje zemalja srednje Europe – Austriju, Hrvatsku, Češku, Mađarsku, Poljsku, Slovačku, Sloveniju, Švicarsku, Bjelorusiju i Ukrajinu (podaci prikazani u pregledu po zemljama ne odnose se na Bjelorusiju i Ukrajinu s obzirom da su zbog drugačijeg načina evidentiranja teže usporedivi).

Podatkeiskazane po zemljama najindikativnije je usporediti kroz rekapitulaciju visine prosječne premije osiguranja od automobilske odgovornosti, prosječnu vrijednost isplate za štete iz osiguranja od AO, te kroz kvotu šteta:

■ međutim, s obzirom da za Poljsku nisu dostavljeni podaci o štetama, 2011. godina je iskazana u rasponu min/max za prosječnu štetu i učestalost šteta.

		prosječna premija (u €)	prosječna šteta (u €)	učestalost šteta (u %)
Ø CEB sve zemlje Grupe	2008.	159	1.883	5,1
	2009.	159	1.797	5,1
	2010.	163	1.808	4,9
	2011.	100	1.040 (Slovačka) – 4.865 (Švicarska)	3% (Mađarska) – 8,1% (Austrija)

		prosječna premija (u €)	prosječna šteta (u €)	učestalost šteta (u %)
Ø CEB bez Bjelorusije, Ukrajine i Švicarske	2008.	174	1.893	6,0
	2009.	171	1.743	6,3
	2010.	167	1.710	5,7
	2011.	140	1.040 (Slovačka) – 2.639 (Slovenija)	3% (Mađarska) – 8,1% (Austrija)

■ najosnovniji indikatori za Hrvatsku u odnosu na prosjek srednjoeuropskih zemalja

		prosječna premija (u €)	prosječna šteta (u €)	učestalost šteta (u %)
Hrvatska	2008.	201	1.968	6,4
	2009.	201	1.843	6,3
	2010.	204	1.764	5,6
	2011.	202	1.794	5,2

Usporedni pregled tržišta osiguranja od automobilske odgovornosti u zemljama srednje Europe za razdoblje 2009.– 2011. godine

država / godina		prosječna premija (u €)	prosječna šteta (u €)	učestalost šteta (u %)
Austrija	2009.	291	2.169	8,9
	2010.	271	2.229	8,9
	2011.	257	2.223	8,1
Bjelorusija (u zemlji)	2009.	17	571	2,5
	2010.	17	659	2,4
	2011.	18	572	2,2
Hrvatska	2009.	201	1.843	6,3
	2010.	204	1.764	5,6
	2011.	202	1.794	5,2
Češka	2009.	140	1.454	4,5
	2010.	134	1.488	4,4
	2011.	124	1.566	4,0
Mađarska	2009.	117	1.720	6,3
	2010.	104	1.638	3,7
	2011.	80	1.543	3,0
Poljska	2009.	102	1.296	n/a
	2010.	95	1.152	n/a
	2011.	107	1.204	n/a
Slovačka	2009.	142	1.064	7,1
	2010.	136	979	7,2
	2011.	130	1.040	6,3

Slovenija	2009.	205	2.655	4,4
	2010.	222	2.723	4,5
	2011.	172	2.639	3,6
Švicarska	2009.	364	4.500	5,1
	2010.	426	4.614	6,4
	2011.	436	4.865	6,1
Ukrajina (u zemlji)	2009.	16	695	1,1
	2010.	20	829	1,2
	2011.	27	802	n/a
Ø CEB grupa	2009.	159	1.797	5,1
	2010.	163	1.808	4,9
	2011.	100	1.040 (Slovačka) – 4.865 (Švicarska)	3% (Mađarska) – 8,1% (Austrija)

Podaci o osiguranju od automobilske odgovornosti u razdoblju 2009. – 2011. prema iskazanim indikatorima prikazanim kroz usporedni pregled, odraz su globalne krize i ukazuju na konstantan pad premije osiguranja od automobilske odgovornosti i dovođenja u opasnost svrhe ovog osiguranja – zaštite žrtava prometnih nesreća

Usporedni pregled tržišta osiguranja od automobilske odgovornosti 2009; 2010. i 2011. godinu u zemljama srednje Europe

■ prezentiran na 23. sastanku Ureda srednjoeuropskih zemalja održanom u Zagrebu 25. rujna 2012.

	AUSTRIJA			HRVATSKA		
	2009.	2010.	2011.	2009.	2010.	2011.
Broj osiguranih vozila	6 117 227	6 218 286	6 543 188	1 861 285	1 868 789	1 862 342
Bruto zaračunata premija (u EUR)	1 708 000 000	1 687 000 000	1 683 000 000	393 216 642	393 463 975 ¹⁾	391 565 568 ¹⁾
Prosječna premija (u EUR)	291	271	257	201	204 ¹⁾	202 ¹⁾
Kvota šteta (u %)	8,9%	8,9%	8,1%	6,34%	5,59%	5,15%
Broj prijavljenih šteta	540 035	550 903	529 440	117 935	104 506	95 996
Prosječno isplaćena šteta (u EUR)	2 169	2 229	2 229	1 843	1 764 ¹⁾	1 794 ¹⁾
Neosigurana vozila (u %)	0,1%	0,1%	0,1%	5,0%	5,0%	4,7%
Broj članova Ureda	27	27	27	14	14	15
FOE	2	2	2	0	0	0
FOS	2	2	2	0	0	0
Nacionalni ured zelene karte						
Broj prijavljenih šteta uredu ZK	11 837	12 170	11 835	6 846	5 814	5 845
Broj prijavljenih šteta Garancijskom Fondu	x	363	331	x	x	x
■ neosiguranih vozila	111	127	103	1 638	1 144	1 105
■ nepoznatih vozila	202	157	159	493	418	474
■ graničnog osiguranja	7	1	3	59	66	44
Prestanak (stečaj) osiguratelja	0	0	0	1	0	0
Osiguratelji sa najvećim udjelom u 2010.	GENERALI – 18,68%			CROATIA 27,51%		
Osiguratelji sa najvećim udjelom u 2011.	GENERALI – 18,30%			CROATIA 27,09%		

Štete prijavljene uredu ZK obrađuju korespondenti

1) za 2010. prosječni tečaj EUR = 7,286230 HRK

1) za 2011. prosječni tečaj EUR = 7,434204 HRK

	ČEŠKA			MADARSKA		
	2009.	2010.	2011.	2009.	2010.	2011.
Broj osiguranih vozila	6 437 218	6 582 244	6 704 167	4 109 120	4 134 446	4 025 318
Bruto zaračunata premija (u EUR)	898 421 303	880 316 230	832 435 595	479 022 222	429 103 000	341 171 538
Prosječna premija (u EUR)	140	134	124	116,58	103,79	79,61
Kvota šteta (u %)	4,5%	4,4%	4,0%	6,3%	3,65%	3,0%
Broj prijavljenih šteta	289 000	288 000	269 000	155 029	93 007	127 745
Prosječno isplaćena šteta (u EUR)	1 454	1 488	1 566	1720	1 638	1 543
Neosigurana vozila (u %)	2,1%	1,6%	1,7%	3-5%	3-5%	3-5%
Broj članova Ureda	15	14	14	14	14	16
FOE	1	0	0	0	0	0
FOS	1	1	1	0	0	1
Nacionalni ured zelene karte						
Broj prijavljenih šteta uredu ZK	4 442	4 735	5 042	971	1 249	1 332
Broj prijavljenih šteta Garancijskom Fondu	x	x	x	x	x	x
■ neosiguranih vozila	3 860	3 578	3 345	7 341	6 804	5 082
■ nepoznatih vozila	201	205	223	306	272	202
■ graničnog osiguranja	0	0	0	2	2	2
Prestanak (stečaj) osiguratelja	0	0	0	0	0	0
Osiguratelji sa najvećim udjelom u 2010.	ČESKA POIŠTOVNA (GENERALI PPF) - 28,66%			ALLIANZ - 37,9%		
Osiguratelji sa najvećim udjelom u 2011.	ČESKA POIŠTOVNA (GENERALI PPF) - 27,21%			ALLIANZ - 27,2%		

	POLJSKA			SLOVAČKA		
	2009.	2010.	2011.	2009.	2010.	2011.
Broj osiguranih vozila	21 800 000	18 103 719	18 960 867	2 096 693	2 181 545	2 270 687
Bruto zaračunata premija (u EUR)	1 795 134 801	1 720 168 793	2027 827 697	298 169 000	296 346 000	296 189 000
Prosječna premija (u EUR)	102	95	107	142	136	130
Kvota šteta (u %)	n/a	n/a	-	7,1%	7,2%	6,3%
Broj prijavljenih šteta	n/a	n/a	-	147 918	157 668	143 426
Prosječno isplaćena šteta (u EUR)	1 296	1 152	1 204	1 064	979	1 040
Neosigurana vozila (u %)	0,11 – 0,88%	2%	1%	3,1%	3,0%	3,0%
Broj članova Ureda	34	33	35	10	11	11
FOE	3	3	4	0	0	0
FOS	5	5	6	0	0	0
Nacionalni ured zelene karte						
Broj prijavljenih šteta uredu ZK	552	232	430	1 918	1 796	1 558
Broj prijavljenih šteta Garancijskom Fondu	x	x	x	x	x	x
■ neosiguranih vozila	3 837	3 854	3 187	3 881	3 451	3 465
■ nepoznatih vozila	1 456	1 339	974	90	79	60
■ graničnog osiguranja	n/a	n/a	n/a	1	0	0
Prestanak (stečaj) osiguratelja	0	0	0	0	0	0
Osiguratelji sa najvećim udjelom u 2010.	PZU SA – 33,62%			KOOOPERATIVA VIG – 32,14%		
Osiguratelji sa najvećim udjelom u 2011.	PZU SA – 32,45%			KOOOPERATIVA VIG – 33,75%		

	SLOVENIJA			ŠVICARSKA		
	2009.	2010.	2011.	2009.	2010.	2011.
Broj osiguranih vozila	1 366 561	1 340 646	1 386 066	5 601 727	5 417 614	5 524 496
Bruto zaračunata premija (u EUR)	317 368 287	297 124 509	277 714 087	1 650 190 000	1 963 170 000	2 043 970 000
Prosječna premija (u EUR)	205	222	172	364	426	436
Kvota šteta (u %)	4,4%	4,50%	3,55%	5,1%	6,4%	6,1%
Broj prijavljenih šteta	67 871	60 749	57 466	269 600	294 573	287 291
Prosječno isplaćena šteta (u EUR)	2 655	2 723	2 639	4500	4614	4 865
Neosigurana vozila (u %)	approx. 0,46%	approx. 0,48%	approx 0,39%	0,05%-0,1%	0,05%-0,1%	0,05%-0,1%
Broj članova Ureda	6	6	6	24	24	24
FOE	0	0	0	0	0	4
FOS	0	0	0	2	1	1
Nacionalni ured zelene karte						
Broj prijavljenih šteta uredu ZK	204 (total 2.119)	186 (total 2.174)	155 (total 2 102)	16626	16 212	15 108
Broj prijavljenih šteta Garancijskom Fondu	x	x	x	x	4711	x
■ neosiguranih vozila	376	401	335	78	185	76
■ nepoznatih vozila	283	250	221	4554	4526	4 559
■ graničnog osiguranja	unknown	unknown	unknown	3	7	5
Prestanak (stečaj) osiguratelja	0	0	0	0	0	0
Osiguratelji sa najvećim udjelom u 2010.	TRIGLAV – 46,59%			AXA – 22,91%		
Osiguratelji sa najvećim udjelom u 2011.	TRIGLAV – 44,00%			AXA – 22,64%		

Napomena: Ovaj pregled je separat najzanimljivijih usporednih podataka o srednjoeuropskom tržištu osiguranja od AO, također ne sadrži podatke za Bjelorusiju i Ukrajinu, s obzirom da zbog drugačijeg evidentiranja nisu usporedivi.

U okviru uspješne aktivnosti Stop neosiguranim vozilima koje i nadalje provodi Hrvatski ured za osiguranje u suradnji sa Ministarstvom unutarnjih poslova i Centrom za vozila Hrvatske potrebno je napomenuti da će udio (procijenjeni) neosiguranih vozila u prometu koji je u odnosu na zemlje srednje Europe, uz izuzetak Mađarske, daleko najviši – u 2012. biti bitno smanjen.

Iz rada Hrvatskog ureda za osiguranje

20. obljetnica Hrvatskog ureda za osiguranje

Hrvatski ured za osiguranje je prigodnom svečanosti 17. prosinca 2012. godine u hotelu Westin Zagreb obilježio 20. obljetnicu osnivanja i rada.

Hrvatski ured za osiguranje osnovan je 17. ožujka 1992. godine, a u funkciji nacionalnog Ureda za osiguranje je u punopravnom članstvu Savjeta ureda i time u međunarodnom Sustavu zelene karte osiguranja od 1. studenoga iste godine. Zahvaljujući svojoj afirmaciji kao pouzdanog člana koji izvršava međunarodne obveze Hrvatski ured za osiguranje je 17. rujna 1998. primljen u podsustav Multilateralnog sporazuma o jamstvu između ureda zemalja EU, Islanda, Norveške i Švicarske, kojim se ukida kontrola zelene karte na graničnim prijelazima za vozila sa registracijskom pločicom RH koja je priznata kao dokaz osigurateljnog pokrića. Puna afirmacija Hrvatskog ureda za osiguranje uslijedila je prijemom u Insurance Europe (do 01. 03. 2012. CEA) najprije kao pridruženog člana, a od 2007. godine kao punopravnog člana ove najznačajnije osigurateljne institucije, krovne europske (re)osigurateljne federacije sa direktnim utjecajem na osigurateljno zakonodavstvo EU, što predstavlja priznanje ne samo Hrvatskom uredu za osiguranje nego, kako cjelokupnom hrvatskom tržištu tako i djelatnosti osiguranja, a svakako je doprinos europskom putu Republike Hrvatske.

Uz uzvanike predstavnike institucija vezanih uz djelatnost osiguranja te društava za osiguranje, svečanost su uveličali i gosti Mariusz W. Wichtowski, predsjednik Savjeta ureda – Council of Bureaux i Ulf D. Lemor, počasni predsjednik Savjeta ureda – Council of Bureaux, tijela koje upravlja Sustavom zelene karte osiguranja, kojeg čine 46 nacionalnih Ureda članova Savjeta ureda – Council of Bureaux sa sjedištem u Bruxellesu.

U svojoj pozdravnoj riječi i uzvanicima se najprije obratio gospodin Damir Zorić, predsjednik Upravnog odbora Hrvatskog ureda za osiguranje, zahvalivši na dolasku i predstavnicima Ministarstva financija, Hrvatske gospodarske komore, HANFA-e, Hrvatskog aktuarskog društva; Ekonomskog i Pravnog fakulteta, Agencije za zaštitu osobnih podataka, Udruženja osiguravatelja i Udruženja posrednika

u osiguranju pri HGK, Jadranskog zavoda HAZU; te također predstavnicima Slovenskog udruženja osiguratelja, Austrijskog udruženja osiguratelja, Udruženja BIH, te gospodi Mariuszu Wichtowskom i Ulfu Lemoru.

Gospodin Mariusz Wichtowski, predsjednik Savjeta ureda – Council of Bureaux od 2010. godine, u svojoj je pozdravnoj riječi stavio težište na značaj neovisnosti Sustava zelene karte i njegovih članova – nacionalnih Ureda za osiguranje. Sustav zelene karte osnovan je pod okriljem Ujedinjenih naroda prije više od 60 godina u svrhu olakšavanja međunarodnog cestovnog prometa, a danas je Sustav zelene karte, u čijem je članstvu 46 nacionalnih Ureda za osiguranje, najveća europska nepolitička

organizacija. Premda su ovlašteni od svojih država i financirani od članova, samo neovisni nacionalni Uredi za osiguranje mogu obavljati svoju dvostruku ulogu jamca – državi koja ih je ovlastila da obavljaju poslove nacionalnog Ureda za osiguranje i osobi oštećenoj u prometnoj nesreći koju je prouzročilo vozilo stranih registarskih pločica. Nacionalni Uredi za osiguranje također imaju dvostruku ulogu i u zaštiti potrošača u osiguranju od automobilske odgovornosti koja obuhvaća kako zaštitu oštećenih osoba, tako i zaštitu osiguranika, u kojem kontekstu je donesena i kodificirana Direktiva EU koja uređuje osiguranje od automobilske odgovornosti na području Europske unije i koja će se nakon pristupa u EU primjenjivati i u Republici Hrvatskoj. G. Wichtowski posebno je istaknuo ulogu Savjeta ureda kao tijela koje ima dužnost osigurati te ovlast intervenirati na europskoj razini u svrhu osiguravanja neovisnosti i nesmetanog poslovanja nacionalnih Ureda za osiguranje u cilju urednog funkcioniranja Sustava, što je u nekim slučajevima već i učinio. U završnom obraćanju, uz čestitke na dvadesetogodišnjem uspješnom poslovanju Hrvatskog ureda za osiguranje i njegovih članova, g. Wichtowski svim je sudionicima uz uspješnu Novu godinu poželio i donošenje dobrog Zakona o obveznim osiguranjima u prometu.

Gospodin Ulf Lemor, predsjednik Savjeta ureda od 1997. do 2005. godine i sadašnji počasni predsjednik Savjeta ureda, podsjetio je sudionike na političko okružje početkom 1992. godine u kojem je Hrvatski ured za osiguranje, kao nacionalni Ured za osiguranje Republike Hrvatske, uz snažnu podršku Njemačke i g. Lemora kao tadašnjeg direktora njemačkog nacionalnog Ureda za osiguranje i usprkos protivljenju pojedinih drugih velikih europskih tržišta, primljen u članstvo Savjeta ureda na prvoj sjednici njegove Opće skupštine nakon primitka Republike Hrvatske u članstvo UN, te je već s 01. 12. 1992. godine počeo s izdavanjem HR zelene karte koja je hrvatskim građanima još u ratnim godinama omogućila slobodno putovanje u sve zemlje Sustava zelene karte, bez plaćanja posebnog graničnog osiguranja. G. Lemor je pohvalio dugogodišnje uredno poslovanje Hrvatskog ureda za osiguranje i njegovih članova koje je

omogućilo i pristup Hrvatskom uredu za osiguranje Multilateralnom sporazumu o jamstvu između Ureda temeljem registarske pločice, kao jedinom potpisniku (uz Švicarsku) izvan EU, znatno prije pristupa Republike Hrvatske u EU. G. Ulf Lemor je za svoj osobit doprinos razvitku i ugledu Republike Hrvatske i dobrobiti njezinih građana odlikovan Redom hrvatskog pletera.

Čestitke za uspješan rad uputio je Hrvatskom uredu za osiguranje i g. Mirko Kaluža direktor Slovenskog udruženja osiguratelja, naglasivši izvrsnu dosadašnju uzajamnu suradnju za koju je siguran da će se nastaviti i nadalje.

Direktor Hrvatskog ureda za osiguranje g. Hrvoje Pauković zahvalio je uzvanicima na dosadašnjoj uspješnoj suradnji naglasivši da će Hrvatski ured za osiguranje nastaviti i dalje provoditi aktivnosti u cilju promicanja zajedničkih interesa društava za osiguranje i društava za reosiguranje s jasnom namjerom jačanja strukovne povezanosti, te promicanja svjesnosti o važnosti djelatnosti osiguranja.

Dovršena studija kvantitativnih utjecaja (QIS Studija) Solvency II regulative društava za osiguranje i reosiguranje u Republici Hrvatskoj

Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga (HANFA) objavila je 12. veljače 2013. Izvještaj o provedenoj studiji kvantitativnih utjecaja (QIS studiji) Solvency II regulative društava za osiguranje i društava za reosiguranje u Republici Hrvatskoj. Studija je provedena u suradnji s Radnom grupom za solventnost i adekvatnost kapitala – Solvency II (nositelji HANFA, HUO, HAD). Radna grupa je izradila detaljne upute za provođenje QIS studije, a otvoreni i zatvoreni dio web stranice Hrvatskog ureda za osiguranje bio je središnje mjesto za provođenje studije sa svim dostupnim uputama.

Studija kvantitativnih utjecaja (QIS studija) testirala je utjecaj novih odredbi Solvency II direktive na poslovanje društava za osiguranje i društava za reosiguranje u Republici Hrvatskoj. Provođenjem QIS studije Republika Hrvatska slijedi praksu Europske Unije koja je kroz pet kvantitativnih studija utjecaja testirala učinke odredbi Solvency II na poslovanje osiguratelja i reosiguratelja te ih ujedno pripremala i poticala na prilagodbu novim odredbama.

U provedbi QIS studije sudjelovalo je ukupno 25 društava za osiguranje i društava za reosiguranje. Sudionici QIS studije pokrivaju udio od 99,7% ukupne zaračunate bruto premije na dan 31.12.2010. godine. Velik odaziv ukazuje na svijest društava o važnosti adekvatne i pravovremene pripreme za uvođenje Solvency II. Time su, iako nisu bila obvezna provoditi studiju, društva pokazala svjesnost o važnosti navedene regulatorne pripreme, ozbiljnost i moguću spremnost provođenja poslova osiguranja u okviru Europske unije.

Rezultati QIS studije ukazuju na primjerenu kapitaliziranost društava za osiguranje i reosigu-

ranje prema potrebnom solventnom kapitalu (SCR) i minimalno potrebnom kapitalu (MCR), a u narednom razdoblju se očekuje sveobuhvatna i puna prilagodba i kvantitativnim, ali i složenijim kvalitativnim zahtjevima Solvency II.

HANFA će kroz radnu grupu s Hrvatskim uredom za osiguranje i Hrvatskim aktuarskim društvom u budućem razdoblju nastaviti suradnju ka punoj prilagodbi novoj regulativi i novom sustavu nadzora unutar Europske unije.

Hrvatski ured za osiguranje je u razdoblju od listopada do prosinca 2011., organizirao četiri radionice o konkretnim zahtjevima QIS studije, koje su održali istaknuti domaći i strani predavači. U idućem razdoblju Hrvatski ured za osiguranje će pokrenuti edukaciju o prilagodbi jedinstvenom tržištu Europske unije i prilagodbi Solvency II. Edukacija o zahtjevima i prilagodbi Solvency II odvijat će se kroz različite specijalističke seminare, ali i dva programa edukacije – Solvency II diploma: napredna i osnovna razina.

Izrada nacrtu Prijedloga nacionalnog strateškog okvira financijske pismenosti potrošača

Na prijedlog Hrvatskog ureda za osiguranje i Ministarstva financija, Vlada Republike Hrvatske je zaključkom od 6. listopada 2011. godine (Narodne novine br. 132/11) zadužila Ministarstvo financija da u suradnji s nadležnim ministarstvima te zainteresiranim predstavnicima znanstvenih i obrazovnih institucija, nadzornih tijela, potrošača i financijske industrije pripremi Prijedlog nacionalnog strateškog okvira financijske pismenosti potrošača.

Ministarstvo financija je, sukladno navedenom zaključku Vlade, osnovalo Povjerenstvo za izradu Prijedloga nacionalnog strateškog okvira financijske pismenosti potrošača te je uputilo poziv Hrvatskom uredu za osiguranje da putem predstavnika aktivno sudjeluje u radu Povjerenstva. Za predstavnika je imenovan g. Luka Matošić, član Uprave Uniqa osiguranja d.d. Povjerenstvo je u veljači 2013. izradilo Nacrt prijedloga Nacionalnog strateškog okvira financijske pismenosti.

Hrvatski ured za osiguranje je u mišljenju na dostavljeni Nacrt prijedloga istaknuo da u potpunosti podupire operacionalizaciju inicijative financijske pismenosti i financijskog obrazovanja u Republici Hrvatskoj kroz izradu Nacionalnog strateškog okvira financijske pismenosti, te je dodatno predložio provođenje analize postojećeg stanja i zastupljenosti financijskog obrazovanja, uz identifikaciju problema koji su povezani s financijskim obrazovanjem na različitim razinama obrazovnog sustava ili ostalih tijela, te analize dobrih primjera provođenja financijskog obrazovanja u zemljama Europske unije i zemljama OECD-a u svrhu uključenja dobre prakse u sustav financijskog obrazovanja i povećanja financijske pismenosti u Republici Hrvatskoj.

Temeljem provedene ankete predlaže se izrada dokumenta "Program financijskog obrazovanja u Republici Hrvatskoj" koji bi sadržavao okvir, analizu stanja i problema, sustav financijskog obrazovanja, konkretne mjere, nositelje i ciljeve, koji bi bili podloga za izradu akcijskih i provedbenih planova.

Hrvatski ured za osiguranje, kao udruženje osiguratelja i reosiguratelja u Republici Hrvatskoj, izrazio je spremnost i želju za sudjelovanjem u provedbi ove inicijative i doprinosa što višoj razini financijske pismenosti potrošača u Republici Hrvatskoj.

Hrvatski ured za osiguranje i osigurateljna industrija od početka su se zalagali za pokretanje projekta Financijske pismenosti i sustavnog financijskog obrazovanja. Viša razina financijske pismenosti potrošača korisna je za sve sudionike financijskog tržišta, od potrošača, do samih financijskih institucija, a posljedično i države kroz višu razinu socijalne sigurnosti, odgovornosti i informiranosti kod korištenja financijskih proizvoda. Potrošači će time kvalitetnije prilagoditi financijske proizvode svojim potrebama i biti adekvatno informirani o svojim pravima i obvezama.

Susret s austrijskim udruženjem osiguratelja VVO u Hrvatskom uredu za osiguranje

U Hrvatskom uredu za osiguranje je 5. veljače 2013. održan sastanak predstavnika društava za osiguranje s generalnim direktorom austrijskog udruženja osiguratelja Verband der Versicherungsunternehmen Österreichs – VVO dr. Louisom Normanom-Audenhoveom i gđom. Christinom Wührer koji su dali pregled Austrijskog tržišta osiguranja i izazova koje Europa stavlja pred struku osiguranja.

Na sastanku su raspravljane:

- informacije o promjenama u zakonodavstvu Austrije i Hrvatske na području osiguranja
- aktualne ključne teme za tržište osiguranja u Austriji i EU
- aktualne informacije uz Solvency II i utjecaj Test-Achats presude na austrijsko tržište osiguranja

te predstavljeni prijedlozi i savjeti austrijskog Udruženja temeljeni na iskustvima austrijskog tržišta uz predstojeću integraciju hrvatskog tržišta osiguranja u zajedničko tržište EU.

Hrvatski ured za osiguranje primljen u aktivno članstvo EFICERT-a

Hrvatski ured za osiguranje je 11. listopada 2012. primljen u aktivno članstvo EFICERT-a (European Financial Certification Organisation), europske organizacije za certificiranje na području financijskog obrazovanja.

Hrvatski ured za osiguranje je temeljem programa svojeg rada koji obuhvaća i edukaciju djelatnika u osiguranju putem Centra za edukaciju djelatnika u osiguranju (CEDOH) sukladno odlukama Upravnog odbora i Znanstvenog vijeća CEDOH-a dana 2. listopada 2012. Upravnom odboru EFICERT-u uputio službeni zahtjev za primanje u aktivno članstvo u toj organizaciji, a Opća skupština EFICERT-a je na sjednici održanoj 11. listopada 2012. donijela odluku o prihvatanju Hrvatskog ureda za osiguranje u aktivno članstvo EFICERT-a.

EFICERT je organizacija koja postavlja jedinstvene standarde stručnog obrazovanja na području financijskih usluga. Članovi EFICERT-a su udruženja i institucije koje u svojim zemljama aktivno predstavljaju edukacijske interese i uzore na području bankarstva, osiguranja, stambene štednje i/ili financijskog sektora, a koji su sukladni standardima EFICERT-a. EFICERT napose dodjeljuje titule „Europski posrednik u osiguranju EII (eficert)“, „Financijski savjetnik (eficert)“ i „Financijski planer“ (eficert).

HUP i Hrvatski ured za osiguranje potpisali Sporazum o poslovnoj suradnji

Hrvatska udruga poslodavaca i Hrvatski ured za osiguranje kao Udruženje društava za osiguranje, potpisali su 27. rujna 2012. godine, Sporazum o poslovnoj suradnji sa svrhom promicanja zajedničkih interesa, ali i specifičnih interesa svog članstva te gospodarstva u cjelini. Sporazum su potpisali Davor Majetić, glavni direktor Hrvatske udruge poslodavaca i Hrvoje Pauković, direktor Hrvatskog ureda za osiguranje.

Glavni ciljevi suradnje su zajedničko sudjelovanje u izradi zakona i podzakonskih akata te iniciranje zajedničkih projekata od interesa za članove. Hrvatski ured za osiguranje i Hrvatska udruga poslodavaca radit će na daljnjem promicanju utemeljenih gospodarskih odnosa na tržištu, kao i jačanju pravne sigurnosti, poštivanju ugovornih obveza, razvijanju dobrih poslovnih običaja i poslovnog morala.

U svrhu upoznavanja javnosti i struke s aktualnim pitanjima planira se održavanje stručnih okruglih stolova i tribina vezanih za osiguranje stabilnih uvjeta poslovanja i kreiranja gospodarske politike. Jedan od ciljeva suradnje HUP-a i HUO je i jačanje bilateralne suradnje sa

srodnim udrugama poslodavaca u smislu razmjene iskustava, pronalaženja poslovnih partnera te sudjelovanja u međunarodnim projektima.

Edukativna kampanja „Stop neosiguranim vozilima“ na auto moto sajmu u City Centru East u Zagrebu te u Velikoj Gorici i Krapini

Hrvatski ured za osiguranje i MUP RH nastavljaju akcije u okviru kampanje „Stop neosiguranim vozilima“ i aktivnosti s ciljem smanjenja broja neosiguranih i neregistriranih vozila, ali i povećanja sigurnosti u prometu.

Tako su 18. i 19. travnja 2013., s ciljem upoznavanja vlasnika vozila sa svim štetnim posljedicama upravljanja neosiguranim i neregistriranim vozilom, održane edukacijske

kampanje za mlade vozače, studente Veleučilišta u Velikoj Gorici i Veleučilišta „Hrvatsko Zagorje“ u Krapini. Tom prigodom studentima su podijeljene informativne brošure sa svim detaljnim informacijama o kaznama i posljedicama vožnje neregistriranim i neosiguranim vozilima, a djelatnici HUO-a i MUP-a odgovarali su na sva pitanja mladih vozača.

Kampanja je nastavljena u sklopu velikog promotivno prodajnog auto moto sajma, koji se od 19. do 28. travnja održao u City Centru one East na Žitnjaku u Zagrebu. Tom su prigodom posjetiteljima sajma podijeljene informativne brošure sa svim detaljnim informacijama o kaznama i posljedicama vožnje neregistriranim i neosiguranim vozilima, a djelatnici HUO-a i MUP-a odgovarali su na sva pitanja zainteresiranih posjetitelja promotivnog štanda.

Ukupan broj neosiguranih vozila na razini države, u usporedbi prema razvijenim zapadnim zemljama, ali i nekim istočnim, još uvijek je zabrinjavajuće velik. Radi smanjenja broja vozila kojima je isteklo važenje prometne dozvole više od 30 dana, djelatnici policije će nastaviti s izdavanjem prekršajnih naloga vlasnicima vozila koji nisu u zakonskom roku produžili važenje prometne dozvole, odnosno odjavili vozilo i vratili registarske pločice nadležnoj PU, dok će se vozila kojima je važenje prometne dozvole isteklo preko godinu dana, odjavljivati po službenoj dužnosti.

Kažnjava se i vozač vozila kaznom u iznosu od 2.000 kuna ukoliko upravlja neregistriranim

vozilom ili mu je isteklo važenje prometne dozvole za više od 15 dana. Obzirom da vožnja neregistriranim i neosiguranim vozilom spada u teže prometne prekršaje, djelatnici MUP-a RH kontinuirano kroz redovni nadzor prometa, ali i kroz provođenje ciljanih akcija, poduzimaju mjere radi utvrđivanja prekršaja neregistriranih i neosiguranih vozila u prometu na cestama.

Vožnja i posjedovanje neosiguranog i neregistriranog, a neodjavljenog, motornog vozila njegovom vlasniku donosi brojne prekršajne kazne, a izostanak odgovarajućeg osiguranja od automobilske odgovornosti, može dovesti do katastrofalnog financijskog udara na imovinu vlasnika odnosno vozača takvog vozila. Naime, u slučaju da vozač, upravljajući neosiguranim vozilom počinii štetu, koja se može mjeriti u milijunima kuna, Hrvatski ured za osiguranje će svim oštećenim osobama – žrtvama prometne nesreće koju je skrivilo neosigurano vozilo, naknaditi štete, ali ima pravo potraživati naknadu cjelokupnog isplaćenog iznosa štete uvećanog za eventualne troškove i kamate od te iste osobe koja je odgovorna za štetu, dakle od vozača odnosno vlasnika neosiguranog vozila.

Upravo ta činjenica govori da se pojedini vlasnik vozila, zbog izbjegavanja troška obveznog osiguranja – u prosječnom iznosu od oko 1.460 kuna godišnje, dovodi u izvjesnu situaciju da bude višestruko prekršajno kažnjavan te da se u konačnici izlaže opasnosti da sam snosi naknadu štete u prometnoj nesreći u potencijalno višemilijunskim iznosima.

Stoga zajednička akcija MUP-a RH i Hrvatskog ureda za osiguranje koja se provodi u svim gradovima Hrvatske želi probuditi svijest građana o važnosti pravovremenog produženja osiguranja i registracije automobila.

Nove publikacije Hrvatskog ureda za osiguranje

Izvešće o tržištu obveznih osiguranja u prometu – s posebnim osvrtom na osiguranje od automobilske odgovornosti za 2012.

Hrvatski ured za osiguranje objavio je 6. svibnja 2013. publikaciju "Izvešće o tržištu obveznih osiguranja u prometu – s posebnim osvrtom na osiguranje od automobilske odgovornosti za 2012."

U uvodnom dijelu publikacije dan je kratki pregled kretanja na tržištu osiguranja Republike Hrvatske u 2012. godini. Detaljno su prikazani podaci o obveznim osiguranjima u prometu s posebnim osvrtom na

obvezno osiguranje od automobilske odgovornosti (premija, police, štete i dr.). U zadnjem poglavlju publikacije dani su usporedni pregledi za razdoblje 2003. – 2012. godine.

Podaci korišteni kao podloga za izradu publikacije prikupljeni su od društava za osiguranje (podaci za 2007., 2008., 2009., 2010., 2011. i 2012. godinu) ili su korišteni javno objavljeni podaci Hrvatske agencije za nadzor financijskih usluga (podaci za 2006. godinu i ranije).

Publikacija je izrađena s ciljem da se cjelokupnoj osigurateljnoj javnosti približe relevantni podaci i omogućiti analiza kretanja na tržištu obveznih osiguranja u Hrvatskoj.

Publikacija je od dostupna na web stranicama Hrvatskog ureda za osiguranje www.huo.hr.

U pripremi je i **publikacija Tržište osiguranja u Republici Hrvatskoj u 2012. godini** koja će biti objavljena u lipnju 2013.

Centar za mirenje Hrvatskog ureda za osiguranje pri Hrvatskom uredu za osiguranje

Okrugli stol "Zaštita potrošača u sustavu osiguranja"

– Hrvatski sabor – Mala vijećnica, 15. 03. 2013.

U organizaciji Agencije za zaštitu osobnih podataka u suradnji s Hrvatskim uredom za osiguranje i Savezom „Potrošač“ povodom Svjetskog dana potrošača održan je dana 15. ožujka 2013. godine Okrugli stol „Zaštita potrošača u sustavu osiguranja“ u Hrvatskom saboru, Mala vijećnica.

Obradene su slijedeće teme: Instrumenti zaštite potrošača u sustavu osiguranja, Zaštita osobnih podataka i novosti koje donosi Uredbe EU Parlamenta i Vijeća, Obrada osobnih podataka u sektoru osiguranja, EU politika potrošača i sustav osiguranja građana. Svjetski dan zaštite potrošača obilježava se od 15. ožujka 1983. godine u 110 država, čije su udruge za zaštitu potrošača članice Consumers Internationala. Svjetski dan prava

potrošača je dan iskazivanja solidarnosti između pokreta za zaštitu potrošača koji promiču osnovna prava svih potrošača, sa zahtjevom da se ta prava poštuju. Zaštita potrošača ugrađena je i u hrvatsko zakonodavstvo.

Uvodno su se nazočnima obratili g. Dubravko Bilić, ravnatelj Agencije za zaštitu osobnih podataka i g. Hrvoje Pauković, direktor Hrvatskog ureda za osiguranje.

Ravnatelj Agencije za zaštitu osobnih podataka g. Dubravko Bilić istaknuo je četiri temeljna prava potrošača na tržištu roba i usluga: pravo na sigurnost roba i usluga, pravo na cjelovitu, istinitu i pravodobnu informaciju, pravo na izbor roba i usluga i pravo potrošača da se čuje njihov glas.

Direktor Hrvatskog ureda za osiguranje g. Hrvoje Pauković naveo je kako pri Hrvatskom

uredu za osiguranje aktivno djeluju iznimno efikasni instrumenti zaštite potrošača u vidu Pravobraniteljstva za djelatnost osiguranja i Centra za mirenje, čime su osiguratelji ispunili i svoju zakonsku obvezu na uspostavu postupka izvensudskog rješavanja sporova između osiguranika, odnosno ugovaratelja osiguranja (potrošača) i osiguratelja (ponuditelja usluga osiguranja). Institutom Pravobraniteljstva štite se prava potrošača koja proizlaze iz Kodeksa poslovne osigurateljne i reosigurateljne etike. Zaštita pravnog položaja ugovaratelja osiguranja i osiguranika provodi se već pri samom sklapanju ugovora o osiguranju, primjerice u smislu pružanja informacija ugovaratelju osiguranja prije sklapanja ugovora o osiguranju, prava ugovaratelja osiguranja na predaju police osiguranja i uvjeta osiguranja.

Također je gospodin Pauković naglasio potrebu formiranja nacionalnog programa financijskog obrazovanja koji bi identificirao probleme i predložio rješenja koja će pojedincu omogućiti selekciju bitnih informacija o financijskim produktima/uslugama od reklamnih savjeta i obavijesti odnosno koji bi formirao rješenja koja će pružiti dostupnost nepristranih, konkretnih i lako razumljivih informacija u svrhu ojačanja sposobnosti pojedinca da može promišljeno i odgovorno odlučiti. Takav nacionalni program trebao bi omogućiti sve veću sustavnu i sveobuhvatnu integraciju financijskog obrazovanja u nastavne planove i programe općeg obrazovanja.

V.d. pravobranitelja osiguranja i tajnik Centra za mirenja gđa. Nives Grgurić predstavila je instrumente zaštite potrošača ustanovljene pri Hrvatskom uredu za osiguranje u svrhu rješavanja sporova iz područja osiguranja izvensudskim putem: Pravobraniteljstvo za djelatnost osiguranja i Centar za mirenje. U šest godina od osnivanja navedenih instituta postignut je visok stupanj zaštite potrošača na području osiguranja. Pravobranitelj za djelatnost osiguranja nadležan je za rješavanje eventualnih nesuglasja nastalih između stranaka i društava za osiguranje do kojih je došlo uslijed nepoštivanja Kodeksa osigurateljne i reosigurateljne etike,

dobrih poslovnih običaja i temeljnih standarda struke osiguranja. Pravobranitelj može utvrđene činjenice dostavljati društvima za osiguranje u obliku mišljenja, preporuke ili kritike.

Centar za mirenje pri Hrvatskom uredu za osiguranje omogućava osiguranicima odnosno oštećenim osobama provođenje postupaka mirenja u sporovima iz osigurateljnih i odštetnih odnosa. Mirenje je moguće provesti u izvansudskim i sudskim predmetima, neovisno o stadiju postupka. Istaknute su brojne prednosti mirenja u odnosu na sudski postupak, kao što su brzina postupka, neformalnost, financijska isplativost odnosno činjenica da je za oštećene osobe taj postupak besplatan. Također, gđa. Grgurić izložila je primjere pojedinih postupaka mirenja provedenih pred Centrom za mirenje pri Hrvatskom uredu za osiguranje.

Mirenje kao način rješavanja sporova prepoznat je od strane društava za osiguranje o oštećenih osoba kao modus rješavanja sporova koji pridonosi ne samo smanjenju sudskih sporova nego i jačanju povjerenja između osiguratelja i osiguranika odnosno oštećenih osoba.

Predsjednik saveza „Potrošač“ g. Ilija Rkman u svom izlaganju naglasio je kako potrošači trebaju biti ustrajni u zaštiti svojih prava. Zajedničkim nastupom neke su promjene ipak moguće koliko god institucionalno rješavanje problema bilo sporo. Pozitivne pomake u sustavu zaštite potrošača u Republici Hrvatskoj dolaze zajedno s ulaskom Hrvatske u Europsku uniju i samim time potrošači će svakako biti dio europske politike.

Baze podataka Hrvatskog ureda za osiguranje

Upravni odbor Hrvatskog ureda za osiguranje je na 196. sjednici održanoj 28.11.2012. usvojio Odluku o izmjenama i dopunama Pravilnika o bazama podataka Hrvatskog ureda za osiguranje. Temeljem Odluke je krajem 2012. godine nadopunjena je struktura baze podataka „OŠTEĆENI“ novim podacima:

- broj police štetnika
- datum početka važenja police štetnika
- datum isteka važenja police štetnika
- godina proizvodnje oštećenog predmeta
- osnovica za izračun premije
- nekoliko novih svojstava osoba koje su povezane s prometnim nesrećama

Ovo proširenje trebalo bi, prema mišljenju Radne grupe za sprječavanje prijevara u osiguranju, doprinijeti boljem funkcioniranju sustava za otkrivanje prijevara.

Početkom 2013. godine prikupljene su police za novu Središnju evidenciju štetnika koja je nakon objedinjavanja distribuirana svim društvima za osiguranje koja je moraju imati dostupnu na

svim prodajnim mjestima gdje se prodaju police obveznog osiguranja od AO.

S obzirom da s 01.07.2013. RH ulazi u punopravno članstvo EU, sva društva za osiguranje koja prodaju police obveznog osiguranja od AO moraju u svim zemljama Europskog gospodarskog prostora odabrati ovlaštene predstavnike. Podaci o ovlaštenim predstavnicima dio su baze podataka Informacijskog centra, te je okružnicom 27/2013 od 27.03.2013. propisana struktura i način dostave podataka o ovlaštenim predstavnicima u IC HUO.

U cilju povećanja sigurnosti informacijskog sustava Hrvatskog ureda za osiguranje kojem pristupaju sva društva za osiguranje u RH putem WEB servisa, HUO je započeo s reorganizacijom postojećih WEB servisa i aplikacija na način da će se kontrola pristupa provoditi putem kontrole digitalnih certifikata. Okružnicom 30/2013 od 16.04.2013. traženo je od svih društava za osiguranje u RH da dostave digitalne certifikate.

Iz rada stalnih stručnih komisija pri HUO

U drugoj polovici protekle 2012. godine, te tijekom prva četiri mjeseca 2013. sjednice su održale:

- Komisija za motorna vozila,
- Komisija za osiguranja od odgovornosti iz djelatnosti
- Komisija za imovinska osiguranja

Komisija za motorna vozila

Pitanja vezana uz osiguranje od automobilske odgovornosti s naročitim naglaskom na pripremu za predstojeću punu liberalizaciju tržišta osiguranja od AO, te granično osiguranje raspravljana su na sjednicama Komisije održanim:

- 02. srpnja 2012., 23. studenog 2012. i 14. veljače 2013.

na kojima su najznačajnije raspravljane teme bile:

- **Razmatranje ponude za reosiguranje prema prijedlogu CoB Excess of Loss Reinsurance Treaty**

Sukladno najavi sa Opće skupštine Savjeta ureda – Council of Bureaux putem informativne okružnice 054/2012. – Excess of Loss Reinsurance Treaty nacionalnim uredima je upućena na razmatranje ponuda za reosiguranje viška šteta prema jedinstvenim uvjetima za sve članove CoB. Nacionalni Uredi pozvani su o uvjetima ove ponude reosiguranja informirati svoje članove radi čega je sazvana sjednica Komisije za motorna vozila održana 02. srpnja 2012.

Ponuda se odnosila na reosiguranje šteta u razdoblju od 01.01.2013. – 31.12.2013. a namijenjena je bila nacionalnim uredima ZK i/ili Garancijskim fondovima za reosiguranje šteta

- nastalih od neosiguranih vozila
- nastalih od vozila sa falsificiranom zelenom kartom
- za koje odgovaraju nacionalni Uredi ZK prema Kretskom sporazumu – Internal Regulations CoB
- graničnog osiguranja
- iz stečaja društava za osiguranje za štete od AO.

Zaključeno je da je o navedenom potrebno informirati Upravni odbor HUO, s time da će članovi HUO odabrati cjenovno i kvalitetno bolju opciju ponude.

Također je raspravljano o

- Programu rada Komisije za motorna vozila za 2013. godinu
- Graničnom osiguranju u okviru priprema za ulazak u EU
- Podacima o premijskim stupnjevima (bonusu/malusu) kod liberalizacije tržišta osiguranja od AO kao zamjenu za potvrdu iz članka 22. St.(7) i (8) ZOOP-a
- Promjeni algoritma za dohvat podataka o polici AO
- Provedbi Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju i njegovim izmjenama i dopunama
- revidirana su Načela postupanja u primjeni bonus/malus sustava u obveznom osiguranju od automobilske odgovornosti – stručna tumačenja Komisije za motorna vozila, uz napomenu da su za tumačenje primjene odredbi vlastitih Uvjeta za obvezno osiguranje od automobilske odgovornosti i premijskih sustava/cjenika premija nadležna isključivo društava za osiguranje, na način da se
 - briše točka 6.4. koja glasi:
U operativnom leasingu kada je leasing tvrtka ugovaratelj osiguranja i osiguranik, primatelj leasinga nema pravo na bonus nakon isteka operativnog leasinga.
 - u točki 2.3. dodaje podtočka 2.3.1. koja glasi:
U slučaju kada obrtnik prenese vlasništvo vozila sa obrta na sebe kao fizičku osobu, tada mu se može priznati pravo na bonus/malus koji je stekao dok je vozilo bilo registrirano kao vozilo obrta. Ovo se primjenjuje samo za vozila iz Premijske grupe 1 (osobna vozila) koja su zatečena u obrtu.

Komisija za osiguranja od odgovornosti iz djelatnosti

Pitanja vezana uz osiguranja od odgovornosti iz djelatnosti obrađivana su i raspravljana na sjednicama Komisije u stalnom i proširenom sastavu stručnjaka iz društava za osiguranje, te vanjskih stručnjaka neophodnih za što kvalitetnije razumijevanje i procjenu rizika djelatnosti, utvrđivanje opsega pokrića i rad na donošenju prijedloga oglednih uvjeta za Upravni odbor Hrvatskog ureda za osiguranje.

Tijekom druge polovice 2012. te do travnja 2013. održano je pet sjednica:

- 27. rujna 2012.
- 19. listopada 2012. – sjednici su prisustvovali predstavnici Hrvatske odvjetničke komore

- 08. ožujka 2013. – članovi Komisije za osiguranja od odgovornosti iz djelatnosti utvrdili su Program rada za 2013. godinu.
- 05. travnja 2013. – sjednica je održana kao tematska:

■ **Uvjeti osiguranja od odgovornosti organizatora paket aranžmana i njihova primjena u praksi**

na kojoj je prisustvovao g. Željko Trezner, direktor Udruge hrvatskih putničkih agencija, koji je izvijestio članove o pripremama za donošenje novog Zakona o pružanju usluga u turizmu, kao i promjenama u zakonodavstvu EU vezanim uz turističke usluge.

U Ministarstvu turizma je 17. travnja 2013. na temu odredbi u novom Zakonu o pružanju usluga u turizmu, o osiguranju od odgovornosti u turizmu održan sastanak predstavnika Komisije i Ministarstva. Članovi Komisije trebali bi se očitovati na odredbe Zakona koje se odnose na osiguranje.

Predstavnici Komisije za osiguranja od odgovornosti iz djelatnosti aktivno su se, na poziv Ministarstva socijalne politike i mladih, uključili u javnu raspravu vezanu uz nacrt prijedloga **Zakona o dadiljama** i sudjelovali na

■ **Okruglom stolu održanom 16. listopada 2012. u organizaciji Ministarstva socijalne politike i mladih**

te također u postupku donošenja Zakona o dadiljama u dijelu koji se odnosi na definiranje i obvezu sklapanja osiguranja od odgovornosti iz djelatnosti dadilje za štete koju mogu prouzročiti djetetu, roditelju ili trećim osobama.

Zakon o dadiljama je donesen i objavljen u NN 37/2013.

Upravni odbor HUO je na 200.sjednici od 26. travnja 2013. prihvatio ogledne Uvjete za osiguranje od odgovornosti iz obavljanja djelatnosti dadilje.

Komisija za imovinska osiguranja

U 2013. održana je jedna sjednica Komisije za imovinska osiguranja

- 07. veljače 2013.

Hrvatska vatrogasna zajednica uputila je dopis HUO vezan uz novi model obračuna i uplate sredstava za vatrogasne potrebe, te je tema ove sjednice bio

■ **Prijedlog novog modela obračuna i uplate sredstava za obveze iz članka 46. Zakona o vatrogastvu**

Članovi su predlagali određene modele izdvajanja sredstava te je zaključeno da će se od društava zatražiti da naprave izračune, i to za razdoblje zadnje tri godine od 2010. – 2012. godine, o iznosu izdvajanja za obveze prema Zakonu o vatrogastvu kada bi osnovica za izračun bila:

- zaračunata bruto premija za rizik 08.01 i naplaćeni iznos iste – Osiguranje od požara i elementarnih nepogoda izvan industrije i obrta i 08.02 – Osiguranje od požara i elementarnih nepogoda u industriji i obrtu
- funkcionalna premija za rizik 08.01 i naplaćeni iznos iste – Osiguranje od požara i elementarnih nepogoda izvan industrije i obrta i 08.02 – Osiguranje od požara i elementarnih nepogoda u industriji i obrtu.

Nakon dostavljenih podataka sazvat će se Komisija i dogovoriti prijedlog modela plaćanja. Potrebno je utvrditi da li će i koje društvo uplaćivati više/manje sredstava, a dogovor se mora postići konsenzusom svih predstavnika/društava.

Izvod iz važnijih okružnica

Zakon o obveznim osiguranjima u prometu

- Zaštita oštećenih osoba u prometnim nezgodama u državama članicama EU
- Informacijski centar i Ured za naknadu

Zaštita oštećenih osoba u prometnim nezgodama u državama članicama EU

OKR-27/2013
od 26. 03. 2013.
OKR-27/2013-2
od 27. 03. 2013.

Pristupom Republike Hrvatske u članstvo Europske unije stupaju na snagu odredbe Zakona o obveznim osiguranjima u prometu (NN 151/2005, 36/2009, 75/2009, u nastavku ZOOP) kojima se uređuje zaštita oštećenih osoba u prometnim nezgodama u državama članicama (Glava VIII.) i kojima su implementirane odredbe tzv. 4. Direktive o obveznom osiguranju motornih vozila (sada kodificirana Direktiva 2009/103/EZ o obveznom osiguranju motornih vozila) u svrhu poboljšanja položaja osoba oštećenih u prometnim nesrećama izvan države njihovog prebivališta, a prouzročenih vozilima koja su uobičajeno stacionirana u drugim državama članicama.

Hrvatski ured za osiguranje provodi završne aktivnosti za pripremu i osnutak Ureda za naknadu pri Hrvatskom uredu za osiguranje te pripremu Informacijskog centra i članova koji obavljaju poslove osiguranja od automobilske odgovornosti na nove nadležnosti nakon 1. srpnja 2013. godine. S tim ciljem je Hrvatski ured za osiguranje 25. ožujka 2013. godine organizirao sastanak na kojem su voditelji Odjela međunarodnih šteta detaljno upoznati s pripremnim aktivnostima Hrvatskog ureda za osiguranje te s aktivnostima koja su društva potrebna poduzeti sukladno Zakonu o obveznim osiguranjima u prometu, koje u nastavku donosimo u pregledu:

Kao što je poznato, Hrvatski ured za osiguranje je u studenom 2010. godine pristupio Sustavu Tijela 4. Direktive Europske unije o obveznom osiguranju motornih vozila kao trajna gostujuća članica, dok je Informacijski centar pri Hrvatskom uredu za osiguranje pristupio Sporazumu između Informacijskih centara zemalja članica Europskog gospodarskog prostora te kao potpisnik već sudjeluje u radu nadležne Radne grupe i obavlja pripreme za integraciju u središnji sustav koji se razvija pri Savjetu ureda.

U cilju uključivanja Republike Hrvatske pristupom Hrvatskog ureda za osiguranje u tzv. Sustav tijela 4. Direktive s 01. 07. 2013. godine, Hrvatski ured za osiguranje je uputio Savjetu ureda, koji je nadležan i za administrativne poslove u okviru tzv. Sustava tijela 4. Direktive, i nadležnom Koordinacijskom odboru zahtjev za pristup Sporazumu između Ureda za naknadu te Ureda za naknadu i Garancijskih fondova koji uređuje odnose između navedenih tijela temeljem kodificirane Direktive 2009/103/EZ u pogledu tzv. šteta po 4. Direktivi. Savjet ureda smo

izvijestili da je Ured za naknadu pri Hrvatskom uredu za osiguranje spreman za početak rada s 01. 07. 2013. te da će naši članovi koji se bave osiguranjem od automobilske odgovornosti do 01. 06. 2013. Informacijskom centru pri Hrvatskom uredu za osiguranje dostaviti podatke o imenovanim ovlaštenim predstavnicima za svaku državu članicu Europskog gospodarskog prostora. Putem Savjeta ureda smo također zatražili odgovarajuću obavijest članstvu i poziv za imenovanje ovlaštenih predstavnika za Republiku Hrvatsku.

Naime, s obzirom na skorašnji pristup Republike Hrvatske u punopravno članstvo Europske unije te u skladu s člankom 48. Zakona o obveznim osiguranjima u prometu, kojime su implementirane odredbe članka 21. Direktive 2009/103/EZ (prethodno čl. 4. Direktive 2000/26/EEZ odnosno 4. Direktive o obveznom osiguranju motornih vozila, koji predviđa da su sva društva za osiguranje koja osiguravaju rizike raspoređene u vrstu 10. točke A Priloga Direktive 73/239/EEZ, osim odgovornosti vozara, dužna imenovati ovlaštenog predstavnika za rješavanje šteta u svakoj državi članici), društva za osiguranje koja obavljaju poslove osiguranja od automobilske odgovornosti na teritoriju Republike Hrvatske dužna su imenovati ovlaštene predstavnike za rješavanje šteta u svim drugim državama članicama te putem Informacijskog centra Hrvatskog ureda za osiguranje izvijestiti informacijske centre drugih država članica o imenima i adresama ovlaštenih predstavnika.

Sustav ovlaštenih predstavnika za rješavanje šteta u državi članici prebivališta oštećene osobe ne utječe na materijalno pravo koje se primjenjuje pri obradi odštetnih zahtjeva niti na sudsku nadležnost, a oštećena osoba će i nadalje imati pravo i mogućnost odštetni zahtjev podnijeti izravno odgovornom osiguratelju.

Ovlašteni predstavnik radi u ime i za račun odgovornog osiguratelja i sukladno čl. 47. ZOOP-a mora imati sve potrebne ovlasti za zastupanje društva za osiguranje u odnosu na oštećene osobe i državna tijela te mora u državi za koju je imenovan imati sjedište odnosno prebivalište.

Premda Kodificiranom direktivom odnosno Zakonom o obveznim osiguranjima u prometu, osim osposobljenosti za obradu odštetnih zahtjeva na službenom jeziku države za koju je imenovan, nisu utvrđene potrebne kvalifikacije ovlaštenog predstavnika, ističemo da iz iskustava prikupljenih putem nacionalnih Ureda susjednih država proizlazi izuzetna važnost odabira pouzdanog partnera, posebno za susjedne države odnosno države za koje je očekivan najveći broj odštetnih zahtjeva.

Način na koji se imenuje ovlašteni predstavnik nije propisan, ali se zbog važnosti i kompleksnosti preporučuje pisana forma. Iz iskustava susjednih zemalja proizlazi da je važno detaljno definirati rokove za sve faze rješavanja odštetnog zahtjeva, refundaciju isplaćenih iznosa i troškove obrade, eventualno plaćanje predujmova, potrebnu dokumentaciju, te eventualne posebne postupke u obradi i isplati odštetnih zahtjeva za nematerijalne štete. Također se preporučuje definiranje postupka u slučaju šteta po 4. Direktivi u trećim državama članicama Sustava zelene

karte te eventualne dodatke korespondentnim ugovorima, prije svega za susjedne države koje nisu članice EU. Premda su regresni zahtjevi isključeni iz Sustava 4. Direktive, moguće ih je obuhvatiti ugovorom ako to društvo procijeni korisnim.

U okviru tzv. Sustava tijela 4. Direktive ne postoje jamstva odgovarajuća onima u Sustavu zelene karte za slučaj neplaćanja zahtjeva za refundaciju, te je i stoga pri odabiru ovlaštenih predstavnika i sklapanju odgovarajućih ugovora posebnu pozornost posvetiti pouzdanosti odabranog ovlaštenog predstavnika.

Stoga je u državama članicama česta praksa imenovanje korespondenata iz Sustava zelene karte s kojima društvo već ima uspostavljenu dobru suradnju, te je između društava česta i praksa obostranog imenovanja ovlaštenim predstavnikom, osim u slučajevima kada je sukladno poslovnoj politici društva procijenjena prednost odabira različitog partnera za ovlaštenog predstavnika.

Naime, za razliku od nacionalnog Ureda u Sustavu zelene karte, Ured za naknadu je nadležan samo u iznimnim slučajevima koji su utvrđeni člankom 57. i 60. ZOOP: kada strani odgovorni osiguratelj ili njegov ovlašteni predstavnik nisu sukladno članku 50. ispunili svoju obvezu davanja obrazložene ponude ili utemeljenog odgovora, ako strani osiguratelj nije imenovao ovlaštenog predstavnika ili ako nije bilo moguće u roku od 60 dana identificirati vozilo koje je prouzročilo štetu odnosno utvrditi odgovornog osiguratelja.

O pojedinostima koje je važno uzeti u obzir prigodom odabira te sklapanja ugovora s ovlaštenim predstavnicima članovi su upoznati i na Savjetovanjima Hrvatskog ureda za osiguranje o obradi i likvidaciji automobilskih šteta te na specijalističkom seminaru „Međunarodne štete i ulazak Republike Hrvatske u Europsku uniju“ održanom u organizaciji CEDOH-a u lipnju 2012. godine.

U cilju što bržeg i kvalitetnijeg početnog punjenja baze podataka Informacijskog centra Hrvatskog ureda za osiguranje, članovi su putem zasebne okružnice primili i uputu za dostavu podataka o imenovanim ovlaštenim predstavnicima za svaku državu članicu Europskog gospodarskog prostora.

Načela postupanja u primjeni bonus/malus sustava u obveznom osiguranju od automobilske odgovornosti – revizija OKR – 47/2011.

- Zaključci Komisije za motorna vozila

Načela postupanja u primjeni bonus/malus sustava

OKR-29/2013
od 05. 04. 2013.

Za tumačenje primjene odredbi vlastitih Uvjeta za obvezno osiguranje od automobilske odgovornosti i premijskih sustava/cjenika premija nadležna isključivo društava za osiguranje.

Međutim, s obzirom na učestalost upita od strane zastupnika osiguratelja i ugovaratelja osiguranja o primjeni bonus/malus sustava u rjeđim specifičnim situacijama, kao i potrebe kontrole primjene bonus/malus sustava; Komisija za motorna vozila razmotrila Načela u primjeni te ih revidirala na način da se

- briše točka 6.4. koja glasi:

U operativnom leasingu kada je leasing tvrtka ugovaratelj osiguranja i osiguranik, primatelj leasinga nema pravo na bonus nakon isteka operativnog leasinga.

- u točki 2.3. dodaje podtočka 2.3.1. koja glasi:

U slučaju kada obrtnik prenese vlasništvo vozila sa obrta na sebe kao fizičku osobu, tada mu se može priznati pravo na bonus/malus koji je stekao dok je vozilo bilo registrirano kao vozilo obrta. Ovo se primjenjuje samo za vozila iz Premijske grupe 1 (osobna vozila) koja su zatečena u obrtu.

Komisija za imovinska osiguranja

- obveze iz članka 46. Zakona o vatrogastvu

Obveze iz članka 46. Zakona o vatrogastvu

OKR-14/2013
od 13. 02. 2013.

Hrvatska vatrogasna zajednica uputila je Hrvatskom uredu za osiguranje dopis vezan uz primjenu Zakona o vatrogastvu – članka 46. s molbom da osiguratelji predlože model uplate sredstava koji bi omogućio najlakše praćenje provedbe ove zakonske obveze. Stoga je 07. veljače 2013. sazvana Komisija za imovinska osiguranja – predstavnika društava u čijoj su nadležnosti imovinska osiguranja koja uključuju požarne rizike.

Sukladno zaključku Komisije, od članova je zatražen izračun o iznosu izdvajanja za obveze prema Zakonu o vatrogastvu kada

bi osnovica za izračun bila:

- a) zaračunata bruto premija za rizik o8.01 – Osiguranje od požara i elementarnih nepogoda izvan industrije i obrta i o8.02 – Osiguranje od požara i elementarnih nepogoda u industriji i obrtu
- b) funkcionalna premija za rizik o8.01 – Osiguranje od požara i elementarnih nepogoda izvan industrije i obrta i o8.02 – Osiguranje od požara i elementarnih nepogoda u industriji i obrtu

i to za razdoblje zadnje tri godine od 2010. – 2012. godine, te dostava podatka koliko bi prema navedenim izračunima iznosilo postotno odstupanje od trenutnog izdvajanja za vatrogasne zajednice/društva.

Mail adresa za prijavu problema u radu WEB servisa Hrvatskog ureda za osiguranje

Mail adresa za prijavu problema u radu WEB servisa Hrvatskog ureda za osiguranje

OKR-58/2012
od 04. 10. 2012.

Hrvatski ured za osiguranje je tijekom posljednjih godina putem svojih WEB servisa snažno intenzivirao elektronsku komunikaciju s društvima za osiguranje. U sklopu projekta izrade skladišta podataka, BI sustava i sustava za detekciju prijevara napravljeno je i poboljšanje sustava u smislu dostupnosti sustava u slučaju kvara. U cilju što brže reakcije na probleme u radu WEB servisa Hrvatskog ureda za osiguranje otvorili smo novu mail adresu na koju će se slati prijave problema bez obzira o kojem se WEB servisu radi. Nova mail adresa je: web_servis_greska@huo.hr

Obavijest o sklapanju okvirnog sporazuma o suradnji Pravnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu i Hrvatskog ureda za osiguranje

Okvirni sporazum o suradnji Pravnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu i Hrvatskog ureda za osiguranje

OKR-54/2012
od 28. 09. 2012.

Hrvatski ured za osiguranje s Pravnim fakultetom Sveučilišta u Zagrebu sklopio je okvirni sporazum o suradnji s ciljem razvijanja i unapređivanja pravne teorije i prakse na području prava osiguranja te izobrazbe i usavršavanja znanstvenika i stručnjaka iz te pravne discipline.

Suradnja se odnosi na različite aspekte dodirnih točaka područja prava i djelatnosti osiguranja, u skladu s potrebama i interesima HUO i Fakulteta s naglaskom na zajednički rad na stvaranju novog znanstvenog i stručnog kadra iz područja prava osiguranja,

zajedničku organizaciju znanstvenih i stručnih skupova, organizaciju izravnog upoznavanja studenata Fakulteta s obavljanjem djelatnosti osiguranja, zajednički rad na znanstveno-istraživačkim stručnim projektima, razvoju suradnje s domaćim i inozemnim fakultetima i drugim institucijama na kojima se proučava pravo osiguranja i dr.

Predmetna suradnja sklopljena je temeljem usvojenog Programa rada HUO za 2012. godinu kojim je planirana suradnja sa visokoškolskim institucijama, te koja ne podliježe financijskim obvezama između ugovornih strana.

Aktivnosti Ureda zelene karte

Izvod iz važnijih okružnica

Bosna i Hercegovina – Lido osiguranje d.d. (BIH-o8)

- obavijest o oduzimanju odobrenja za rad i o likvidaciji.

BIH – Lido osiguranje d.d.
(BIH-o8) – likvidacija

OKR-40/2012
od 19. 06. 2012.
OKR-40/2012-2
od 19. 12. 2012.

Sukladno Odluci br. 12 donesenoj na 40. Općoj skupštini Savjeta ureda 2006. godine, Biro zelene karte u Bosni i Hercegovini izvijestio je Savjet ureda da je, nastavno na rješenje Agencija za nadzor osiguranja Federacije Bosne i Hercegovine od 12. 06. 2012. o oduzimanju odobrenja za rad društvu Lido osiguranje d.d. Iliđža, nad navedenim društvom za osiguranje otvoren postupak likvidacije, te su s danom 16. 12. 2012. raskinute sve police obveznog osiguranja od automobilske odgovornosti navedenog društva.

Za rješavanje šteta koje prouzroče osiguranici društva Lido osiguranje d.d. stoga je nadležan Biro zelene karte u Bosni i Hercegovini. Biro moli za obavijest o neriješenim štetama, sudskim postupcima i neplaćenim zahtjevima za refundaciju prema navedenom društvu te moli da se svi budući zahtjevi za potvrdom osigurateljnog pokrića te zahtjevi za refundaciju šalju izravno na Biro.

Članovi Hrvatskog ureda za osiguranje u slučaju postojanja potraživanja temeljem Kretskog sporazuma prema navedenom društvu dostavljaju Hrvatskom uredu za osiguranje podatke o štetniku i štetnom događaju te dokumentaciju o osnovi i visini isplaćenog iznosa, kako bi Hrvatski ured za osiguranje u njihovu korist od nacionalnog Ureda Bosne i Hercegovine zatražio refundaciju isplaćenog iznosa te troška obrađivačke pristojbe.

Mađarska – AIM Általános Biztosító Zrt. (H/21)

- obavijesto o duzimanju dozvole za obavljanje poslova osiguranja

Sukladno Odluci br. 12 donesenoj na 40. Općoj skupštini Savjeta ureda 2006. godine, mađarski nacionalni Ured MABISZ izvijestio je Savjet ureda da je nadležno nadzorno tijelo s 28. 01. 2013. oduzelo dozvolu za obavljanje poslova osiguranja društvu AIM ÁltalánosBiztosítóZrt. (H/21).

Mađarski nacionalni Ured moli za obavijest o neriješenim štetama, sudskim postupcima i neplaćenim zahtjevima za refundaciju prema navedenom društvu te moli da se svi budući zahtjevi za potvrdom osigurateljnog pokrića te zahtjevi za refundaciju šalju izravno na nacionalni Ured.

Mađarska – AIM Általános Biztosító Zrt. (H/21)

OKR-11/2013
od 31. 01. 2013.

Članovi Hrvatskog ureda za osiguranje u slučaju postojanja potraživanja temeljem Ketskog sporazuma prema navedenom društvu dostavljaju Hrvatskom uredu za osiguranje podatke o štetniku i štetnom događaju te dokumentaciju o osnovi i visini isplaćenog iznosa, kako bi Hrvatski ured za osiguranje u njihovu korist od mađarskog nacionalnog Ureda MABISZ zatražio refundaciju isplaćenog iznosa te troška obrađivačke pristojbe.

Grčka – EIG EVIMA Group SA (GR-1029, ex PROTI)

- obavijest o oduzimanju dozvole za obavljanje poslova osiguranja i pokretanju postupka za likvidaciju društva

Grčka – EIG EVIMA Group
SA

OKR-19/2013
od 01. 03. 2013.

Sukladno Odluci br. 12 donesenoj na 40. Općoj skupštini Savjeta ureda 2006. godine, grčki nacionalni Ured izvijestio je Savjet ureda da je nadležno nadzorno tijelo 08. 02. 2013. godine oduzelo dozvolu za obavljanje poslova osiguranja društvu EIG EVIMA Group SA (GR-1029, ex PROTI) te je nad navedenim društvom pokrenut likvidacijski postupak.

Grčki nacionalni Ured moli za obavijest o neriješenim štetama, sudskim postupcima i neplaćenim zahtjevima za refundaciju prema navedenom društvu te moli da se svi budući zahtjevi za potvrdom osigurateljnog pokrića te zahtjevi za refundaciju šalju izravno na nacionalni Ured. Grčki Ured također moli da se neplaćeni zahtjevi za refundaciju podneseni društvu EIG EVIMA prije otvaranja stečajnog postupka proslijeđe grčkom Uredu, dok se za štete koje su riješene nakon 08. 02. 2013. zahtjevi za refundaciju podnose izravno Uredu jamcu – grčkom nacionalnom Uredu.

Članovi Hrvatskog ureda za osiguranje u slučaju postojanja potraživanja temeljem Ketskog sporazuma prema navedenom društvu dostavljaju Hrvatskom uredu za osiguranje podatke o štetniku i štetnom događaju te dokumentaciju o osnovi i visini isplaćenog iznosa, kako bi Hrvatski ured za osiguranje u njihovu korist od grčkog nacionalnog Ureda zatražio refundaciju isplaćenog iznosa te troška obrađivačke pristojbe.

Ukrajina – centralizirano rješavanje šteta po zelenoj karti

U cilju poboljšanja financijske stabilnosti tržišta, ukrajinski nacionalni Ured MTIBU je s 01. 01. 2013. uveo novi centralizirani postupak rješavanja svih šteta po zelenoj karti ukrajinskih društava pri nacionalnom Uredu.

Ukrajina – centralizirano
rješavanje šteta po
zelenoj karti

OKR-04/2013
od 14. 01. 2013.

Novouvedeni postupak predviđa da se sva korespondencija (zahtjevi za potvrdom pokrića, zahtjevi za refundaciju i popratna dokumentacija) koja se odnosi na štete nastale nakon 01. 01. 2013. upućuje ukrajinskom nacionalnom Uredu faxom odnosno e-mailom na zasebne adrese otvorene za svakog člana pri ukrajinskom Uredu i navedene u priloženoj obavijesti.

Novouvedeni postupak ne odnosi se na štete po zelenoj karti društava Universalna (UA-001), Prosto (UA-074) i UNIQA (UA-080), čije članstvo u MTIBU prestaje s 01. 01. 2013., a koje će i nadalje rješavati navedena društva. Također se ne mijenjaju uspostavljeni korespondentni odnosi. Samo je jedno ukrajinsko društvo, Globus (UA-022), imenovalo korespondenta za rješavanje šteta koje njegovi osiguranici prouzroče u Hrvatskoj: Kvarner VIG.

Štete nastale prije 01. 01. 2013. i nadalje će rješavati izravno društva u obvezi.

Aktivnosti Pravobraniteljstva za djelatnost osiguranja

Izvodi iz okružnica pravobranitelja

Kodeks poslovne osiguravateljne i reosiguravateljne etike

Stajalište pravobranitelja

OKR-PB-37/2012
od 01. 06. 2012.

Prijedlog za ovrhu koji društvo za osiguranje (ovrhovoditelj) temeljem vjerodostojne isprave podnosi javnom bilježniku radi prisilnog ostvarenja svoje tražbine od dužnika (ovršenika), mora biti dopušten, uredan i osnovan – u protivnom ovakav prijedlog predstavlja kršenje Kodeksa osiguranja (članak 3.4.).

Kao što je poznato, Zakonom o izmjenama i dopunama ovršnog zakona (Narodne novine br. 88/2005 od 16.07.2005.), na javne je bilježnike preneseno pravo na određivanje ovrhe odnosno ovlast za izdavanje rješenja o ovrsi. Prenosjenjem ovog prava odnosno

ovlasti na javne bilježnike, na njih je prenesen i teret odlučivanja o osnovanosti i dopustivosti prijedloga za ovrhu, na koji je način uloga javnog bilježnika dobila na važnosti i značaju, oni su postali novo tijelo u ovršnom postupku. Ovršni se postupak pokreće na prijedlog ovrhovoditelja (u našem slučaju društva za osiguranje), koji ga u pisanom obliku podnosi mjesno nadležnom javnom bilježniku po svom izboru – izravno ili angažiranjem neke od specijaliziranih agencija koja se bavi prisilnom naplatom takvih potraživanja odnosno angažiranjem odvjetnika. Uz prijedlog za ovrhu na temelju vjerodostojne izjave, ovrhovoditelj mora priložiti i vjerodostojnu ispravu – u izvorniku ili u ovjеровljenom prijepisu.

Ovršni je postupak izvanparnični postupak te je kao takav strogo formalan, Ovršnim su zakonom (Narodne novine br. 139/2010 od 10.12.2010.) stoga, vrlo precizno propisane ovlasti i obveze stranaka u postupku a također je propisan i sadržaj dokumentacije potrebne za određivanje ovrhe odnosno za prosljeđivanje prijedloga za ovrhu nadležnom sudu radi donošenja odluke. Tako je Ovršnim zakonom u članku 27. propisano što se smatra vjerodostojnom ispravom – to je račun, mjenica, ček (s protestom i povratnim računima), javna isprava, izvadak iz poslovnih knjiga te po zakonu ovjеровljena privatna isprava.

Člankom 35. ci.t Zakona propisano je što sve treba sadržavati prijedlog za ovrhu na temelju vjerodostojne isprave, pa je navedeno da svaki takav prijedlog mora sadržavati naznaku vjerodostojne isprave na temelju koje se traži ovrha, naznaku ovrhovoditelja i ovršenika, te osobni identifikacijski broj stranaka. Nadalje, prijedlog za ovrhu mora sadržavati i zahtjev da se ovršeniku naloži da u roku od osam dana od dana dostave rješenja (u mjeničnim i čekovnim

sporovima u roku od tri dana od dana dostave rješenja) namiri tražbinu zajedno s odmjerenim troškovima. Prijedlog za ovrhu također mora sadržavati i zahtjev kojim se traži određivanje ovrhe radi naplate određene tražbine na imovini ovršenika koja može biti predmet ovrhe, bez navođenja sredstava i predmeta ovrhe.

Ako javni bilježnik kojem je ovrhovoditelj podnio prijedlog za donošenje rješenja o ovrsi ocijeni da se prijedlog za ovrhu temelji na vjerodostojnoj ispravi, da sadrži sve narečene podatke te da je dopušten, uredan i osnovan, on će donijeti rješenje o ovrsi te ga dostaviti strankama (članak 58. cit. Zakona). Međutim, ukoliko javni bilježnik ocijeni da podneseni prijedlog za ovrhu ne sadrži sve narečene podatke, da se ne temelji na vjerodostojnoj ispravi te da nije dopušten ili osnovan – prijedlog za ovrhu će proslijediti nadležnom sudu radi donošenje odluke – koji će takav prijedlog u pravilu odbaciti, odnosno odbiti. Na isti će način (odbačajem odnosno odbijanjem prijedloga za ovrhu), sud postupiti i u slučaju podnošenja neurednog prijedloga za ovrhu – prijedloga koji po svom sadržaju ili priložima nije pogodan za određivanje ovrhe – npr. ako u prijedlogu nije naznačeno puno ime i prezime te adresa fizičke osobe, podaci o njenom zakonskom zastupniku ili punomoćniku (ako ga ima), ako naziv pravne osobe nije naznačen onako kako je pravna osoba upisana u upisnik (registar suda, registar obrtnika, registar udruga i sl.), ako nije naznačen ustrojbeni oblik trgovačkog društva (d.d., d.o.o., j.t.d. ...) ako nije naznačen poslovni račun ovršenika i sl.

Osim gore spomenutih propusta koji se odnose na sve djelatnosti, pravobranitelj je primio više pritužbi građana koje se odnose na djelatnost osiguranja i postupke pojedinih društava za osiguranje u ovršnom postupku. Tako npr. u nekoliko slučajeva društvo za osiguranje (kao ovrhovoditelj), u svom ovršnom prijedlogu predlaže da javni bilježnik odnosno nadležni sud donese rješenje o ovrsi kojim se ovršeniku (ugovaratelju osiguranja) nalaže da ovrhovoditelju na ime neplaćene premije osiguranja života odnosno nezgode isplati određeni iznos – iako bi nadležnim službama društva za osiguranje moralo biti poznato da društva za osiguranje u ovim vrstama osiguranja nemaju pravo sudskim putem od ugovaratelja osiguranja potraživati naplatu premije osiguranja života odnosno osiguranja nezgode (članak 969. Zakona o obveznim odnosima). U drugom slučaju pravobranitelju se je obratio kasko osiguranik jednog od društava za osiguranje, žaleći se na svog osiguratelja koji mu je putem ovrhe pokušao naplatiti jednu ratu premije koju je međutim već prije platio, a žalbu je podnio i osiguranik po osnovi osiguranja od automobilske odgovornosti, žaleći se na svojeg osiguratelja koji mu je putem ovrhe pokušao naplatiti već prethodno odobreni iznos bonusa. Primili smo također pritužbu jednog građana (ovršenika) koji predbacuje društvu za osiguranje (ovrhovoditelju) da je prijedlog za ovrhu podnio neposredno prije isteka zastarnog roka i bez bilo kakve prethodne obavijesti, smatrajući da je ovrhovoditelj na taj način postupio zbog ostvarenje zatezne kamate i sl.

Kao što je vidljivo, unatoč jasnim i preciznim odredbama Ovršnog zakona o ovlastima i obvezama ovrhovoditelja u ovršnom postupku te odredbama o sadržaju propisane dokumentacije, u praksi se pojedine odredbe Ovršnog zakona, posebice one vezane uz prijedlog za

ovrhu te sadržaj vjerodostojne isprave vrlo često ne poštuju – što prvenstveno šteti samim društvima za osiguranje ali i djelatnosti osiguranja uopće. Ovakvi postupci imaju za posljedicu i odugovlačenje trajanja ovršnog postupka, a s tim u svezi i povećanje broja sudskih predmeta, postiže se nažalost upravo ono što se je uvođenjem javnih bilježnika u ovršni postupak željelo izbjeći. Uvođenjem javnih bilježnika u ovršni postupak željelo se je utvrditi relativno jednostavan postupak u kojem bi se kvalitetno ostvarivala prava ovrhovoditelja i prisilno ostvarivale njihove tražbine.

Društvima za osiguranje – ovrhovoditeljima, stoga pravobranitelj preporučuje da prije podnošenja prijedloga za ovrhu svestrano provjere da li njihov prijedlog za ovrhu sadrži sve podatke koje propisuje Ovršni zakon te da stalno poduzimaju sve potrebne mjere kako bi se ovršni postupak mogao odvijati brzo i kvalitetno i bez nepotrebnog odugovlačenja te u skladu s odredbama Ovršnog zakona i Kodeksa osiguranja.

Kodeks poslovne osiguravateljne i reosiguravateljne etike

Stajalište pravobranitelja

OKR-PB-48/2012
od 28. 08. 2012.

Iznimno od opće odredbe koju sadrže Uvjeti za osiguranje automobilske kasko svih društava za osiguranje (u daljnjem tekstu Uvjeti), a prema kojoj u slučaju promjene prava vlasništva na osiguranom vozilu ugovor o kasko osiguranju prestaje, pojedina su društva za osiguranje u svoje Uvjete unijela posebnu odredbu prema kojoj u slučaju otkupa vozila od strane primatelja leasinga, prije isteka ugovora o kasko osiguranju (u daljnjem tekstu prijevremeni otkup), ugovor o kasko osiguranju ne prestaje nego se prava i obveze iz ugovora o osiguranju prenose na novog vlasnika, dotadašnjeg primatelja leasinga.

Neobavješćivanje novog vlasnika vozila o ovoj posebnosti u suprotnosti je s odredbom čl. 3.1. te 3.2. Kodeksa osiguranja.

Uvjeti svih društava za osiguranje sadrže opću odredbu prema kojoj ugovor o osiguranju prestaje 24-tog sata dana kad je novi vlasnik ili korisnik preuzeo vozilo. Pojedina su društva za osiguranje, uzimajući u obzir činjenicu da se broj kasko osiguranih vozila u leasingu u odnosu na ukupan broj kasko osiguranih vozila stalno povećava, donijela te u svoje Uvjete unijela i posebnu odredbu kojom se glede trajanja i prestanka osiguranja, utvrđuju posebnosti koje se odnose na kasko osiguranje vozila u leasingu – da se prava i obveze iz ugovora o kasko osiguranju vozila, u slučaju prijevremenog otkupa vozila od strane korisnika leasinga, prenose na novog vlasnika (dotadašnjeg primatelja leasinga) te ugovor ostaje na snazi.

Takvu su odredbu, međutim, na osnovi Oglednih uvjeta za osiguranje automobilske kasko koje je donio Hrvatski ured za osiguranje, u svoje Uvjete unijela samo neka društva za osiguranje – uz formulaciju:

- „Ako primatelj leasinga koji je ujedno i ugovaratelj, otkupi vozilo prije isteka ugovora o osiguranju, prava i obveze iz ugovora o osiguranju prenose se na primatelja leasinga od trenutka stjecanja vlasništva i ugovor ostaje na snazi“.

Stajalište pravobranitelja:

Prihvatanjem ovakve ili slične formulacije i od strane drugih društava za osiguranje, zasigurno bi izostali mnogi nesporazumi koji se javljaju između društava za osiguranje i novih vlasnika vozila koji su prije isteka ugovora o osiguranju otkupili vozila koja su dotada koristili kao primatelji leasinga i koji su bili uvjereni da je njihov ugovor o kasko osiguranju i dalje na snazi, posebice ukoliko su platili premiju osiguranja za čitavu tekuću godinu osiguranja.

Narečeni nesporazumi i nezadovoljstvo stranaka (novih vlasnika vozila) naročito su izraženi ako je ostvaren osigurani rizik. Novi vlasnici, naime, najčešće nisu niti upoznati s odredbama Uvjeta za osiguranje automobilske kasko – jer Uvjete možda nisu niti primili, s obzirom da novi vlasnik vozila u trenutku sklapanja ugovora o osiguranju automobilske kasko nije bio ugovorna strana. Društvo za osiguranje bi u takvom slučaju trebalo novog vlasnika vozila obavijestiti da je dotadašnji ugovor o kasko osiguranju kojim je koristio kao primalac leasinga, danom kupnje odnosno preuzimanja vozila prestao važiti te da je njegovo vozilo po osnovi kasko osiguranja – neosigurano. Društvo za osiguranje bi trebalo novog vlasnika također obavijestiti o njegovom pravu na povrat neiskorištenog iznosa premije osiguranja, te mu dužni iznos doznačiti (što nažalost nije uvijek slučaj), naravno ukoliko se nije ostvario osigurani rizik.

Stoga pravobranitelj društvima za osiguranje preporuča da radi zaštite potrošača – svojih osiguranika (a također i radi zaštite svog portfelja), prošire osigurateljno pokriće i na nove vlasnike vozila koji su kao primatelji leasinga otkupili vozilo, te da u svoje Uvjete za osiguranje automobilske kasko unesu odredbu prema formulaciji Oglasnih uvjeta za osiguranje automobilske kasko, odnosno ukoliko žele zadržati postojeće stanje, da pravodobno poduzmu mjere kako bi njihov osiguranik bio precizno obaviješten da u slučaju prijevremenog otkupa vozila ugovor o osiguranju prestaje važiti.

Kodeks poslovne osiguravateljne i reosiguravateljne etike

Stajalište pravobranitelja

OKR-PB-51/2012
od 31. 08. 2012.

Postupak društva za osiguranje koje je pri sklapanju ugovora o osiguranju od automobilske odgovornosti svom osiguraniku neopravdano odobrilo plaćanje premije nižeg premijskog stupnja, a naknadno je utvrdilo da je trebao platiti premiju višeg premijskog stupnja te koje stoga od svog osiguranika zahtijeva plaćanje razlike, tj. plaćanje prethodno već odobrenog dijela premije – u suprotnosti je s odredbama čl. 2.3., 2.6. te 3.1. Kodeksa osiguranja.

Pravobranitelj je primio više pritužbi građana (osiguranika po osnovi osiguranja od automobilske odgovornosti), koji su se obratili nezadovoljni postupcima pojedinih društava za osiguranje pri sklapanju ugovora o osiguranju od automobilske odgovornosti. Prema dobivenim pritužbama, društva za osiguranje su im najprije odobrila a kasnije, nakon provedene interne ili eksterne kontrole ili iz nekog drugog razloga, osporila pravo na prethodno već utvrđen i odobren premijski stupanj te od njih potražuju plaćanje razlike, odnosno putem ovrhe naplaćuju prethodno već odobreni dio premije – uz obrazloženje da im je utvrđeni premijski stupanj neopravdano odobren. Radi naplate takvih potraživanja od svojih osiguranika, pojedina društva za osiguranje angažiraju razne agencije „za utjerivanje financijskih potraživanja“, koje od osiguranika potražuju plaćanje glavnice, kamata te naravno i troškove svog „utjerivanja“.

Stajalište pravobranitelja:

Ugovor o osiguranju od automobilske odgovornosti stranke sklapaju na osnovi podataka s kojima raspolažu društva za osiguranje – podataka o ugovaratelju/osiguraniku, osiguranom vozilu, osiguranoj svoti po štetnom događaju, početku i isteku osiguranja, obračunatoj premiji na osnovi utvrđenog prava na određeni premijski stupanj, podataka o štetnicima, o raznim popustima i doplacima te na osnovi drugih podataka navedenih u polici te Uvjetima za osiguranje od automobilske odgovornosti.

Osiguranik koji je u takvim okolnostima sklopio ugovor o osiguranju od automobilske odgovornosti te uredno platio premiju osiguranja na temelju utvrđenog i odobrenog mu premijskog stupnja, ne može biti „kažnjen“ zbog propusta društva za osiguranje koje je olako i bez potrebne provjere podataka sklopilo ugovor o osiguranju od automobilske odgovornosti te svom osiguraniku izdalo policu osiguranja. Stoga se potraživanje društva za osiguranje koje od svog osiguranika naknadno, nakon što je pri internoj ili eksternoj kontroli, ili iz nekog drugog razloga utvrdilo propust svog djelatnika, potražuje plaćanje dijela premije osiguranja od automobilske odgovornosti odnosno takvo svoje potraživanje naplaćuje putem ovrhe – ukazuje nekorektnim. Društvo za osiguranje koje posluje na opisani način postupa protivno odredbama čl. 2.3., 2.6. te 3.1. Kodeksa osiguranja te mora snositi posljedice propusta svojih djelatnika.

Kodeks poslovne osiguravateljne i reosiguravateljne etike

Stajalište pravobranitelja

OKR-PB-56/2012
od 28. 09. 2012.

Oštećena osoba koja je u povodu prometne nezgode podnijela nadležnom društvu za osiguranje pravno osnovani zahtjev za naknadu štete na vozilu, ima pravo na naknadu cjelokupno utvrđenog iznosa štete, dakle bez odbitka iznosa koji bi se odnosio na amortizaciju zamijenjenih rabljenih dijelova vozila (branika, blatobrana, vrata i sl.). Odbijanje određenog iznosa (postotka) na ime procijenjene amortizacije dijela vozila koji se zamjenjuje, te umanjene iznosa odštete u takvom se slučaju ukazuje neosnovanim i protupropisnim te predstavlja kršenje čl. 3.4. Kodeksa osiguranja.

Pravobranitelj je primio više pritužbi oštećenih osoba, nezadovoljnih postupkom pojedinih društava za osiguranje pri rješavanju njihovih odštetnih zahtjeva postavljenih po osnovi osiguranja od automobilske odgovornosti. Prema primljenim pritužbama, društva za osiguranje im osporavaju pravo na naknadu cjelokupno utvrđenog iznosa štete na vozilu te im iznos odštete umanjuju za iznos procijenjene amortizacije pojedinog zamijenjenog dijela vozila, često i bez bilo kakvog obrazloženja. Kao opravdanje za takav postupak društva za osiguranje navode kako je ugradnjom novog dijela u oštećeno te popravljeno vozilo vrijednost takvog vozila u cjelini povećana te je stoga logično da i vlasnik vozila sudjeluje u snalažanju tog troška.

Stajalište društva za osiguranje koje na opisani način opravdavaju svoje postupke je pogrešno. U osigurateljnoj se praksi, naime, u osiguranju od automobilske odgovornosti, ukoliko društvo za osiguranje ne raspolaže dijelom vozila iste kakvoće kao što je bio dio vozila koji je zamijenjen novim dijelom (a to je gotovo uvijek slučaj), primjenjuje princip „novo za staro“.

S tim u svezi pravobranitelj upućuje na odredbu članka 1085. ZOO-a, prema kojoj je „odgovorna osoba dužna uspostaviti stanje koje je bilo prije nego što je šteta nastala“, a „kad uspostava prijašnjeg stanja nije moguća, odgovorna osoba dužna je za ostatak štete dati naknadu u novcu“. Prema odredbi ovog članka odgovorna je osoba (u ovom slučaju društvo za osiguranje) dakle, dužna uspostaviti prijašnje stanje te isplatiti oštećeniku onaj iznos koji mu je potreban za plaćanje popravka oštećenog automobila.

Postupak društva koje na ovaj način pokušava umanjiti svoju obvezu je neosnovan i protupropisan, takvo njegovo pravo nije propisano niti jednim zakonom, a niti ga je prihvatila sudska praksa (naprotiv, prema odluci VSRH Rev 2681/1990-2: „Kad se popravak automobila može obaviti jedino zamjenom dijelova, oštećeniku se priznaje naknada za nabavu novih dijelova bez odbitka iznosa za amortizaciju vozila“). Opravdanje da je ugradnjom novog dijela vozila u oštećeno te popravljeno vozilo njegova vrijednost porasla ukazuje se neprimjerenim.

Pritom podsjećamo na osnovne principe osiguranja od automobilske odgovornosti prema kojima društvo za osiguranje nema pravo arbitrarno, kao „moćnija“ strana, odlučivati o tome da li će nekom odštetnom zahtjevu udovoljiti ili ne, odnosno da li će mu udovoljiti u cijelosti ili djelomično, već mora postupati u skladu sa svojim obvezama koje proizlaze iz postojećih zakonskih propisa. To znači da obveza plaćanja odštete nije stvar proizvoljne odluke društva za osiguranje, ako je odštetni zahtjev utemeljen društvo za osiguranje mora ispuniti svoju obvezu. Ako društvo za osiguranje smatra da je odštetni zahtjev djelomično utemeljen ili da je neutemeljen, mora to stranci objasniti te joj na taj način omogućiti da zahtjev dodatno potkrijepi ili da se uvjeri da je stajalište društva za osiguranje ispravno, odnosno da pokrene sudski postupak.

Stranka ima pravo znati zbog kojih razloga njenom zahtjevu nije ili je samo djelomično udovoljeno. Obrazloženje svojeg stajališta temeljna je obveza društva za osiguranje u postupku obrade i rješavanja odštetnih zahtjeva.

Društvima za osiguranje, ukoliko se navedene pritužbe građana, njihovih osiguranika odnose i na njihovo poslovanje, pravobranitelj preporučuje da svoje poslovanje usklade s odredbama Kodeksa osiguranja te da trajno poduzimaju mjere kako bi stranke što jednostavnije i što žurnije ostvarile svoja prava.

Kodeks poslovne osiguravateljne i reosiguravateljne etike

Stajalište pravobranitelja

OKR-PB-64/2012
od 18. 12. 2012.

Nepristajanje društva za osiguranje na prijedlog protivne strane da određeni spor pokušaju riješiti u postupku mirenja pred Centrom za mirenje Hrvatskog ureda za osiguranje, a da društvo za osiguranje pritom nije navelo valjane razloge zbog čega se protivi pokušaju rješavanja spora putem institucije mirenja, u suprotnosti je s dobrim poslovnim običajima te predstavlja kršenje članka 3.2 i 3.3 Kodeksa osiguranja.

Prema članku 5. Pravilnika o radu Centra za mirenje i postupku mirenja pri Hrvatskom uredu za osiguranje, predlagatelj podnosi društvu za osiguranje uredno dokumentirani prijedlog za pokretanje postupka mirenja, koje se mora u roku od 14 dana od dana dostave o podnesenom prijedlogu očitovati. Na podneseni prijedlog društvo za osiguranje može pristati ali može i ne pristati.

Ukoliko društvo za osiguranje ne pristaje na podneseni prijedlog za pokretanje postupka mirenja, dužno je navesti valjane razloge svojeg nepristajanja, ne može, dakle, a priori odbaciti mogućnost rješavanja spora putem institucije mirenja.

Ova dužnost proizlazi iz članka 3.2 Kodeksa osiguranja kojim je propisano da je društvo za osiguranje „dužno postupati stručno, učinkovito i pravedno, izbjegavajući svako odugovlačenje postupka“, te da je dužno trajno „poduzimati mjere kako bi stranke što jednostavnije i što žurnije ostvarile svoja prava te da se svi nesporazumi i prijepori, kada je to moguće rješavaju mirnim putem“ te iz članka 3.3 Kodeksa osiguranja, prema kojem su društva za osiguranje po pritužbama stranaka dužna postupati „pozorno i žurno te pri tom poštivati prava i probitke stranke“.

Društvima za osiguranje koja postupaju na naprijed opisani način, pravobranitelj preporučuje da svoje poslovanje usklade s odredbama Kodeksa osiguranja.

Aktivnosti Centra za edukaciju djelatnika u osiguranju pri Hrvatskom uredu za osiguranje – CEDOH

Aktivnosti u razdoblju lipanj – studeni 2012.

U srijedu, 13.6.2012., održan je jednodnevni specijalistički seminar "Međunarodne štete i ulazak Republike Hrvatske u Europsku Uniju". Seminar je organiziran povodom pristupanja Republike Hrvatske Europskoj Uniji, kada će započeti primjena članaka Zakona o obveznim osiguranjima u prometu kojima se IV. Direktiva Europske Unije o obveznom osiguranju motornih vozila preuzima u hrvatsko zakonodavstvo. Seminar su održali Maša Hlastec Rajterič i Marijan Mihelčić.

Dana 19.6.2012. u Hrvatskom uredu za osiguranje proveden je završni ispit iz Temelnog seminara o osiguranju. Ispitu su pristupila 34 kandidata (33 iz sedme i 1 iz šeste generacija polaznika). Položili su ga svi, s prosječnom ocjenom 4,23. Svečanost podjele diploma o svladanom programu seminara održana je u četvrtak, 28. lipnja 2012., u Velikoj dvorani Novinarskog doma. Diplome su polaznicima uručili Hrvoje Pauković, direktor Hrvatskog ureda za osiguranje, i Marijan Ćurković, predsjednik Znanstvenog vijeća CEDOH-a.

U petak, 12.10.2012., održan je jednodnevni specijalistički seminar "Upravljanje rizicima u dobrovoljnom zdravstvenom osiguranju". Seminar su održali Kristian Podrug, Branka Erdelji-Štović i Nikica Mia Vukšić. U utorak, 30.10.2012., održan je jednodnevni specijalistički seminar "Osiguranje usjeva, nasada i životinja". Seminar su održali Tomislav Bigač, Jurica Vukosav i Kristina Kunić.

Dana 16.11.2012. završila su predavanja osmog po redu Temelnog seminara o osiguranju u trajanju od 91 nastavnog sata. Seminar je održala skupina od 22 uglednih stručnjaka iz svijeta osiguranja. Dana 26.11.2012. u Hrvatskom uredu za osiguranje proveden je završni ispit iz Temelnog seminara o osiguranju. Ispitu je pristupilo 32 kandidata (31 iz osme i 1 iz sedme generacije polaznika), te su ga položili svi, s prosječnom ocjenom 4,69. Svečanost podjele diploma o svladanom programu seminara održana je u srijedu, 28.11.2012., u Velikoj dvorani Novinarskog doma. Diplome su polaznicima uručili Hrvoje Pauković, direktor Hrvatskog ureda za osiguranje, i Marijan Ćurković, predsjednik Znanstvenog vijeća CEDOH-a. Time je ovu diplomu dobilo ukupno 295 polaznika.

U četvrtak, 22.11.2012., održana je jednodnevna specijalistička radionica "Izrada i korištenje menadžerskih izvještaja u osiguranju" pod vodstvom Mladena Metera, koji je polaznike radionice upoznao s vrstama menadžerskih izvještaja i pravilima njihove izrade. U četvrtak, 29.11.2012., održan je jednodnevni specijalistički seminar "Uvod u osiguranje nezgode kao posebne vrste neživotnih osiguranja". Seminar je održala Anita Oreč, koja je polaznike upoznala s odredbama ugovora o osiguranju nezgode značajnima za kreiranje osigurateljnog pokrića, posebnostima tarifa i rizika u okviru osiguranja nezgode kao i s odgovarajućim preuzimanjem rizika.

U srijedu, 19.12.2012., održan je jednodnevni specijalistički seminar „Osiguranje robe u prijevozu“. Seminar je održala Adriana Vincenca Padovan, koja je obradila sljedeće teme: osnovna načela osiguranja robe u prijevozu, specifičnosti ugovaranja, osigurani rizici po institutskim klauzulama za osiguranje robe u prijevozu, kategorije šteta.

Aktivnosti u razdoblju siječanj – travanj 2013.

U utorak, 29.1.2013., održan je jednodnevni specijalistički seminar "Aktuaristika za neaktuare – Neživotna osiguranja". Seminar je održala Jasminka Horvat Martinović, obradivši sljedeće glavne teme: uvod u aktuaristiku (osnovni pojmovi i definicije, uloga i odgovornosti aktuara), određivanje premije za proizvode neživotnih osiguranja, osnovna načela izračuna pričuva u neživotnom osiguranju, praćenje i analiza portfelja, uloga reosiguranja.

Dana 11.2.2013. započela su predavanja devetog po redu Temeljnog seminara o osiguranju.

U petak, 22.2.2013., održan je jednodnevni specijalistički seminar "Osiguranje odgovornosti cestovnog prijevoznika". Ovu specijalističku edukaciju održale su Adriana Vincenca Padovan, Margita Selan Voglar i Katarina Sunara. Na seminaru su obrađene sljedeće glavne teme: sustav odgovornosti cestovnog prijevoznika, ugovor o osiguranju odgovornosti cestovnog prijevoznika, štete iz osiguranja cestovnog prijevoznika, te odnos osiguranja cestovnog prijevoznika i osiguranja robe u prijevozu.

U srijedu, 6.3.2013., održan je jednodnevni specijalistički seminar "Odgovornost za štete u medicini i osiguranje liječnika od profesionalne odgovornosti". Seminar su održali Josip Mađarić i Berislav Matijević i pritom obradili sljedeće glavne teme: odgovornost za štetu pri pružanju zdravstvenih usluga, načela odštetne odgovornosti, osiguranje od profesionalne odgovornosti liječnika i drugih zdravstvenih djelatnika, liječnička pogreška/komplikacija, medicinska vještačenja u postupku naknade štete.

Dana 12.4.2013. završena su predavanja devetog po redu Temeljnog seminara o osiguranju.

U petak, 19.4.2013., održan je jednodnevni specijalistički seminar "Ocjena i procjena rizika u okviru all risks uvjeta za osiguranje imovine", koji su održali Drago Klobučar i Martina Tokić pokrivši sljedeće glavne cjeline: koncept all risks osiguranja, prednosti i nedostaci u odnosu na koncept imenovanih rizika, ocjena i procjena rizika, utvrđivanje PML-a, plasman rizika u reosiguranje, izračun PML-a i premije osiguranja, vježbe izračuna PML-a i premije osiguranja.

U utorak, 23.4.2013., održan je jednodnevni specijalistički seminar "Aktuaristika za neaktuare – Životna osiguranja". Seminar je održala Jasminka Horvat Martinović. Seminar je obuhvaćao sljedeće cjeline: Uvod u aktuaristiku: osnovni pojmovi i definicije, uloga i odgovornosti aktuara; životna osiguranja: proizvodi i definicije, pričuve u životnom osiguranju, određivanje premije (pricing), praćenje i analiza portfelja.

Najave za svibanj i lipanj 2013.

U četvrtak, 9.5.2013., Adriana Vincenca Padovan i Ivan Vella održat će jednodnevni specijalistički seminar „Osiguranje brodica i jahti“. Seminar će trajati 8 nastavnih sati, a obuhvaćat će sljedeće glavne cjeline: osiguranje brodica / jahti – specifična načela i osigurani rizici, kategorije šteta;

u sklopu radionice bit će obrađeni praktični aspekti osiguranja brodica i jahti.

U ponedjeljak, 13.5.2013., provest će se završni ispit iz Temelnog seminara o osiguranju za devetu generaciju polaznika ovog seminara. Svečanost podjele diploma o svladanom programu seminara održat će se u četvrtak, 16.5.2013., u Velikoj dvorani Novinarskog doma.

U petak, 17.5.2013., bit će održana specijalistička radionica "Napredni menadžerski izvještaji u osiguranju". Radionicu će voditi Mladen Meter, koji će polaznike upoznati s pripremom teksta i podataka za menadžerske izvještaje, analizom podataka za menadžerske izvještaje, alatima za predlaganje poslovnih odluka u menadžerskim izvještajima, kao i s naprednom izradom i korištenjem grafikona za menadžerske izvještaje.

U petak, 24.5.2013., bit će održan jednodnevni specijalistički seminar "Javna nabava i usluge osiguranja". Edukaciju će održati Nina Čulina, Ivan Palčić i Ante Jović. Seminar će trajati 9 nastavnih sati i obuhvaćat će sljedeće glavne cjeline: javna nabava u kontekstu osigurateljnih proizvoda/usluga, značajne novine u postupcima javne nabave, osobito u pravnoj zaštiti, najznačajnije novine u postupcima javne nabave koje će se u Hrvatskoj početi primjenjivati ulaskom u EU, kako uspješno sudjelovati u postupku javne nabave, kako pravilno koristiti instrumente pravne zaštite.

U petak, 14.6.2013., bit će održan jednodnevni specijalistički seminar "Novela Zakona o parničnom postupku". Seminar će održati Vitomir Boić, koji će kroz 8 nastavnih sati obraditi brojne promjene unesene novelom (NN 25/13) Zakona o parničnom postupku (2013.): novo uređenje prvostupanjskog postupka, brojne izmjene u žalbenom postupku (nadležnost sudova kao i sastav sudova s obzirom na vrijednost predmeta spora, nova pravila glede utvrđivanja i određivanja troškova parničnog postupka), promjene glede mirnog rješavanja sporova prije i u tijeku parničnog postupka, što bi trebalo dovesti do konačnog oživljavanja medijacije u svim vrstama postupaka, te promjene glede dostave i uspostavljanja elektroničke komunikacije u parničnom postupku s prijedlozima kako to dalje uvoditi u sve vrste postupaka.

Prijavnice za CEDOH-ove seminare mogu se preuzeti na internetskim stranicama Hrvatskog ureda za osiguranje ili zatražiti izravnim upitom na cedoh@huo.hr.

Kalendar događanja

Događanja

08. 04. 2013.	CEDOH – Temeljni seminar o osiguranju IX 3. tjedan predavanja
19. 04. 2013.	CEDOH – Specijalistički seminar "Ocjena i procjena rizika u okviru all risks uvjeta za osiguranje imovine"
19. 04. 2013. .	CEDOH – Specijalistički seminar "Aktuaristika za neaktuare – Životna osiguranja"
09. 05. 2013.	CEDOH – Specijalistički seminar "Osiguranje brodica i jahti"
17. 05. 2013.	CEDOH – Specijalistička radionica "Napredni menadžerski izvještaji u osiguranju"
23. 05. – 24. 05. 2013.	Council of Bureaux – 47. Opća skupština Istambul
24. 05. 2013.	CEDOH – Specijalistički seminar "Javna nabava i usluge osiguranja"
12. 06. – 13. 06. 2013.	Insurance Europe – Opća skupština i 5. međunarodna osigurateljna konferencija Rim
14. 06. 2013.	CEDOH – Specijalistički seminar "Novela Zakona o parničnom postupku"

Travanj						
P	U	S	Č	P	S	N
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30					

Svibanj						
P	U	S	Č	P	S	N
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	31			

Lipanj						
P	U	S	Č	P	S	N
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30

Hrvatski
ured za
osiguranje

Martićeva 73
10 000 Zagreb

T: +385 1 4696 600
F: +385 1 4696 660

huo@huo.hr

www.huo.hr